

**Koncepce sbírky muzejní povahy
(strategie sbírkotvorné činnosti)**

Oblastní muzeum v Chomutově, příspěvková organizace

2021-2025

1. Předmět činnosti organizace

Předmětem činnosti Oblastního muzea v Chomutově, příspěvkové organizace, je:

1. Shromažďovat, doplňovat, rozšiřovat a trvale uchovávat sbírky v oblastní hmotných dokladů vývoje v oblasti společenských a přírodních věd, zejména z oblasti severozápadních Čech. Tvořit sbírku na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti.
2. Spravovat historický knižní fond (sbírkový) a veřejnou odbornou muzejní knihovnu, která zajišťuje veřejné knihovnické služby.
3. Ke sbírkovým předmětům pořizovat odbornou dokumentaci písemnou, případně obrazovou a zvukovou. Sbírkové předměty odborně spravovat a zpracovávat a vytěžovat z nich poznatky o vývoji přírody a společnosti. Tyto předměty, jejich napodobeniny, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentovat hlavně prostřednictvím stálých expozic, krátkodobých výstav, vlastní publikační a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami, které jsou určeny nejširší veřejnosti, se zaměřením zejména na děti a mládež, seniory a handicapované občany.
4. Provádět výzkum v oblasti společenských a přírodních věd za účelem poznání spádové oblasti a prostředí pro získávání sbírkových předmětů.
5. Zapůjčovat sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané také jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání, preparování, konzervování a restaurování, a to za předpokladu, že bude zajištěna jejich bezpečnost a ochrana ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., a umožňovat studium svých sbírek badatelům za podmínek stanovených tímto zákonem a badatelským řádem, který organizace sama vydá.
6. Vydávat a veřejně šířit periodické a neperiodické publikace k tématu odborné činnosti.
7. Pořádat samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníckými a fyzickými osobami odborné konference, sympozia a semináře vztahující se k předmětu činnosti a výstavy vypůjčených předmětů kulturní hodnoty.
8. Pořádat kulturní a vzdělávací programy vyplývající z předmětu činnosti (hudební literární, filmové a multimediální). Provádět přednáškovou a vzdělávací činnost.
9. Vstupovat do profesních sdružení za účelem koordinace odborné činnosti.
10. Ve spolupráci s Archeologickým ústavem Akademie věd ČR na úseku archeologických výzkumů a nálezů na území vymezeném dohodou s Akademií věd ČR:
 - a) na základě pověření Ministerstva kultury ČR a Akademie Věd ČR provádět dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, archeologické výzkumy a archeologický dohled na lokalitách, postižených terénními zásahy,
 - b) podílet se na koordinaci výzkumů a péče o movité archeologické nálezy,
 - c) poskytovat odborně metodickou pomoc orgánům veřejné správy.
11. Spolupracovat v oboru své činnosti s tuzemskými a zahraničními partnery.
12. Vykonávat činnosti vyplývající z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor. Umožňovat za úplaty návštěvy expozic, výstav a jiných kulturních akcí. Vybírat poplatky za fotografování, filmování a pořizování videozáznamů, pořizování kopií dokumentů, poskytování fotografií, negativů a ektachromů. Prodávat katalogy, upomínkové předměty a další zboží propagující předmět činnosti, kopie, repliky a další rozmnoženiny sbírkových předmětů, výrobky z ušlechtilých materiálů s odpovídající uměleckou úrovní, nosiče audio- a videozáznamů. Pronajímat dočasně nevyužívané prostory v objektech, k nimž vykonává právo hospodaření, není-li to v rozporu s kulturním posláním organizace. Poskytovat reklamní služby při zpřístupňování svých sbírek. Zpracovávat odborné posudky, rešerše a expertízy a poskytovat informační služby související s předmětem činnosti
13. Plní povinnosti vyplývající z ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Poskytuje standardizované veřejné služby podle zákona č. 483/2004 Sb. ze dne 29. července 2004, kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb.
14. Sbírkový předmět je hmotným majetkem, s nímž organizace hospodaří podle zvláštních předpisů.

15. Zřízení muzea historických vozidel Praga, správa sbírky historických vozidel Praga a s ní souvisejících předmětů dle smlouvy o výpůjčce č. 19/SML2346/SoV/MAJ ze dne 10. 7. 2019 (ID v registru smluv č. 8902307).¹

Sbírka Oblastního muzea v Chomutově je registrovanou sbírkou ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jejím vlastníkem je Ústecký kraj. Registrační číslo v Centrální evidenci sbírek je **MCM/002-04-29/105002**. Sbírka Oblastního muzea v Chomutově čítá 44 000 inventárních čísel, což je ve skutečnosti **475 000 ks sbírkových předmětů**, sbírka je tak **druhou nejrozsáhlejší kolekcí muzejní povahy v rámci Ústeckého kraje**. Sbírka je členěna na 29 podsbírek.

Koncepce sbírky muzejní povahy Oblastního muzea v Chomutově (dále jen koncepce) je základním strategickým materiálem Oblastního muzea v Chomutově (dále jen muzeum), vytvářejícím v letech 2021 až 2025 rámec sbírkotvorné činnosti muzea a definujícím pomocí cílů stanovených v koncepci budoucí stav sbírky muzejní povahy (dále jen sbírka). Koncepce je vydávána v souladu s Koncepcí rozvoje muzejnictví v ČR 2015–2020, přijatou usnesením vlády ČR č. 665/2015, a v souladu s připravovanou Strategii rozvoje kultury a kulturního dědictví Ústeckého kraje 2021 až 2030.

2. Legislativní nástroje, profesní dokumenty

Profesní etický kodex ICOM pro muzea (ICOM, 2006) nastavuje v mezinárodním kontextu základní parametry legitimacy existence muzejní instituce, podstaty muzejní činnosti i profesionálních standardů zaměstnanců a spolupracovníků muzea.

Tvorba sbírky muzejní povahy probíhá v souladu s právním řádem České republiky. Nejdůležitější zákony a mezinárodní smlouvy, které upravují tvorbu sbírky, případně s tvorbou sbírky souvisejí, jsou:

- Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy
- Zákon č. 483/2004 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb.
- Vyhláška Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů
- Metodický pokyn Ministerstva kultury, č. j. 5762/2005, k provádění zákona č. 122/2000 Sb., ve znění zákona č. 483/2004 Sb., a k dopadu zákona č. 1/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, na změny v centrální evidenci sbírek
- Metodický pokyn Ministerstva kultury, č. j. 53/2001, k zajišťování správy, evidence a ochrany sbírek muzejní povahy v muzeích a galeriích zřizovaných Českou republikou nebo územními samosprávnými celky (kraji, obcemi)
- Metodický pokyn Ministerstva kultury, č. j. 14639/2002, k provádění některých činností souvisejících s tvorbou sbírek, péčí o sbírky a vývozem sbírkových předmětů do zahraničí
- Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty
- Zákon č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství
- Metodický pokyn Ministerstva kultury, č. j. 10774/2004, k vývozu kulturních statků z celního území Evropských společenství
- Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků
- Metodický pokyn Ministerstva kultury, č. j. 10012/2010, k ochraně sbírek muzejní povahy a sbírkových předmětů před krádežemi, vloupáním a požárem
- Zákon č. 257/1991 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

¹ Soukromá sbírka Praga je v koncepci reflektována okrajově.

- Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků (UNESCO, 1970)
- Úmluva o odcizených nebo nezákonně vyvezených předmětech kulturní hodnoty (UNIDROIT, 1995)
- Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví (UNESCO, 2003)
- Úmluva na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu (Haagská úmluva, První protokol, 1954, a Druhý protokol, 1999)

Správa a tvorba sbírky je upravena vnitřním předpisem organizace, příkazem ředitele č. 141/2021 Režim zacházení se sbírkou, vydaným k provedení zákona č. 122/2000 Sb. a vyhlášky č. 275/2000 Sb. Při tvorbě sbírky je realizován v přiměřené míře průzkum původu sbírkových předmětů (provenienční průzkum), zjištění sbírkových předmětů (ověření vlastnictví), a to jak u věcí nabývaných do sbírky, sbírkových předmětů vyřazovaných ze sbírky, tak u sbírkových předmětů tvořících sbírku.

Ke sbírkovým předmětům jsou pořizovány evidenční záznamy, je o nich pořizována další odborná písemná a obrazová dokumentace, zvuková podle potřeby. Sběrka je odborně zpracovávána a prezentována ve stálých expozicích, na výstavách, prostřednictvím muzejních programů a muzejních publikací v rámci výchovné a vzdělávací činnosti muzea zajišťované vlastními zaměstnanci nebo prostřednictvím jiných právnických nebo fyzických osob na základě platné dohody o dočasném přenechání sbírkových předmětů.

3. Postavení organizace v síti sbírkotvorných institucí Ústeckého kraje

Historie organizace a položení základů sbírky

Ustavující schůze muzejní společnosti se konala 19. října 1911. Městské muzeum se veřejnosti otevřelo 8. září 1923. Prvním ředitelem muzea se stal plukovník v. v. Moritz Schrötter. Od roku 1929 byl ředitelem chomutovský městský archivář dr. Rudolf Wenisch, který zůstal ve vedení až do roku 1945. Na sbírkový fond muzea přispívalo město a podporovalo ve sbírkotvorné činnosti i místní obyvatelé. V roce 1922 odkoupilo od sběratele Gúnzela z Petrohradu prehistorickou sbírku. Další archeologickou sbírku, která byla tvořena nálezy z vrchu u Podbořan a čítala na šest tisíc kusů, odkoupil Chomutov v roce 1925 od Franze Steinera ze Pšova u Podbořan. Zpočátku sloužily potřebám muzea pouze prostory městské radnice. Tehdy muzeum nemělo vlastní odborné pracovníky, na správě sbírky se podíleli specialisté z různých míst. Asi nejznámějším odborníkem rané fáze vývoje muzea byl česko-německý historik umění Josef Opitz, který se oblasti Chomutovska věnoval ve svých místopisech a uspořádal v muzeu několik průkopnických výstavních projektů celorepublikového významu. Je nutné zohlednit, že kontinuita vývoje muzea a jeho sbírky byla zásadním způsobem narušena poválečným odsunem původního obyvatelstva a celkovou změnou poměrů ve společnosti. Po druhé světové válce byla sbírkotvorná činnost prováděna bez řádné evidence, proto není jasné, odkud některé předměty pocházejí, mnohé sbírkové předměty byly konfiskáty z majetku odsunutých Němců. Bohužel zároveň byla v té době ztracena také řada původních sbírkových předmětů. Řádná evidence sbírek byla znovu zavedena až od 50. let 20. století. Postupně muzeum přebíralo sbírkové předměty ze zrušených muzeí v okolí, například sbírka Rašelina je převedena z muzea rašeliny v Hoře Sv. Šebestiána. Zásadním příspěvkem byl převod sbírkových předmětů ze zrušeného Městského muzea v Kadani v roce 1975 a následný převod gotických plastik z chátrajícího františkánského klášterního kostela v Kadani v letech 1982–1984. Další exponáty pocházejí například z Vejprt, Přisečnice, ze zámku Červeného hrádku nebo z Jirkova. Nárůsty sbírkových předmětů přinášela i postupná likvidace desítek obcí způsobená důlní činností, výstavbou vodních děl a vysídlením. V 70. letech se muzeum stalo okresním muzeem. V souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů v roce 2003 muzeum změnilo svého zřizovatele, bylo převedeno pod Ústecký kraj a stalo se oblastním muzeem.

Sběrka Oblastního muzea v Chomutově je **druhou nejrozsáhlejší sbírkovou kolekcí muzejní povahy v rámci Ústeckého kraje**. Sběrka je zapsána v Centrální evidenci sbírek MK ČR pod číslem **MCM/002-04-29/105002** a dělí se na **29 podsbírek**: Archeologie, Botanika, Cín, Etnografie, Faleristika, Fotografie, Geologie, Hodiny, Lapidárium, Lékárna, Militaria, Miniatury, Místní tisky, Místní tisky a časopisy, Nábytek, Negativy a diapositivy (Negativy a diapositivy; Negativy a diapositivy – filmy), Nové dějiny (Nové dějiny – archiválie; Nové dějiny – vzpomínky pamětníků), Numismatika, Písemnosti a tisky, Pohlednice, Porcelán, Posamenty, Rašelina, Sklo, Staré tisky, Terče, Textil, Věda, technika a průmyslová výroba, Výtvarné umění (Výtvarné umění - obrazy; Výtvarné umění – plastiky).

4. Charakteristika a profil současného stavu sbírky

Všechny výše uvedené podsbírkou společně dokumentují a uchovávají historii, každodenní život a přírodu zejména v severozápadních Čechách a Krušných horách. Doplnují tak za region Chomutovska svoji nezastupitelnou část v komplexním a systematickém schraňování hmotných dokladů vývoje v oblasti společenských a přírodních věd Ústeckého

kraje, a podílejí se tak na kontinuálním ukládání teritoriální identity, které zajišťují i další paměťové instituce zřizované krajem a městy na daném území.

Nejrozsáhlejší podsbírkou muzea je bezesporu podsírka archeologická, která na konci roku 2019 obsahovala přibližně 360 000 kusů. Druhou největší podsírkou je Botanika, v níž bylo ve stejném roce evidováno téměř 64 000 kusů.

Podsírka Archeologie

Archeologické pracoviště spravuje **jednu z nejrozsáhlejších archeologických sbírek v Ústeckém kraji**. Archeologická podsírka (označení archeologické části sbírky chomutovského muzea v CES) je tvořena třemi samostatnými fondy: fond Chomutov (starý a nový fond), fond Kadaň (starý a nový fond) a fond Most. Fond Chomutov je živý fond, do něhož jsou zapisovány nové nálezy. Fond Kadaň je označen pro nálezy z bývalého muzea v Kadani, zrušeného v 70. letech minulého století. Fond Most je tvořen nálezy ze sběrné oblasti chomutovského muzea, jež byly a jsou získávány archeologickými výzkumy Ústavu archeologické památkové péče v Mostě. Podsírka obsahuje přes půl milionu sbírkových předmětů dokumentujících historii od paleolitu po novověk. Součástí podsírky jsou nálezy z evropsky významných lokalit, např. z Vikletic. Hlavní náplní péče o sbírky je uvedení sbírkové dokumentace do souladu s předpisy (což zejména u starších nálezů je časově náročné), uložení předmětů do vyhovujících beden, krabic nebo sáčků, jejich evidence, pravidelná kontrola jednak uložení, jednak stavu předmětů (a s tím související zajištění konzervátorských zásahů), převod dokumentace do digitální podoby včetně fotodokumentace apod. Dlouhodobě tak probíhají časově velmi náročné revize uvedených fondů a uvádějí revidované části sbírky do zákonem požadovaného stavu, obsahují fyzickou kontrolu všech předmětů, jejich řádné uložení, zapsání do databáze, dohledání dokumentace, fotodokumentace významných jednotlivin, laboratorní ošetření dosud neošetřeného materiálu, konzervace a rekonzervace, vytvoření lokačních soupisů apod. Tyto revize jsou základní a nutnou přípravou pro následnou inventarizaci.

Akvizice v dalších letech nelze u archeologických sbírek předem stanovit nebo plánovat. Archeologická sbírka může být rozšiřována pouze nálezy z archeologických výzkumů, jež jsou závislé na společenské objednávce, nebo náhodnými nálezy, a to i laickými, nebo vlastními sběry v rámci plánovaných aktivit většinou opět v závislosti na společenské objednávce (tj. stavební práce, vědecký výzkum).

Podsírka Botanika - Herbáře

Založení herbářové sbírky je úzce spjato se vznikem samotného muzea. Jejím prvním kustodem byl pravděpodobně E. Dörr (?–1945). Po 2. sv. válce (v letech 1946–1953) pečoval o herbáře V. Payer. Poté, až do roku 1967, není o herbáři a jeho správci žádná zmínka. V letech 1967–1984 měla všechny přírodovědné sbírky (herbáře, geologická sbírka, rašelina) ve správě L. Charvátová.

Základ herbáře v té době tvořilo „starý fond“ (položky sbírané před rokem 1945) přibližně 2 500 položek. Tato kolekce je představována sběry vyšších rostlin (z Chomutovska, SZ Čech, Slezska a Alp) od A. a F. Rotha, E. Dörra, P. D. Thiela, J. Kunze, J. Dittricha, P. J. Hampla, O. Klementa, J. F. Knafa, F. J. Sachse a řady dalších (některé položky dosahují stáří více než 150 let). Samostatnou skupinou je asi 100 položek výměnného vídeňského spolku (na schedách označených razítkem Botanischer Tauschverein in Wien) z různých částí Evropy (Karpaty, Balkán). Po roce 1945 se herbář rozrůstal o materiál získaný ze záchranných výzkumných akcí a úkolů, např. ze zátopového území Nechranice (1961), z Přísečnice (1971), z odkaliště Vysočany (1972), z Louchova (1976), menší kolekce byly získány nákupem a vlastní sbírkotvornou činností poválečných kustodů herbáře. Herbářová sbírka se rozrostla na zhruba 5 000 položek.

Rozhodujícím vlivem na rozvoj herbářových sbírek mělo opětovné zřízení samostatného botanického (přírodovědeckého) pracoviště v roce 1984. Od tohoto data bylo vlastní sbírkotvornou činností získáno více než 25 000 položek. Podařilo se získat a zachránit unikátní exikátové sbírky mechů: Kopsch A. (1922), Bryotheca saxonica, Cent. I – VI.; Bauer E. (1903), Musci europaei exiccati. Die Laubmoose Europas, Serie 1.; Bauer E. (1903), Bryotheca Bohemica (neúplné) a řadu drobných herbářů (Dr. V. Patzelt, A. Novák, O. Pelzer aj.). Nákupem se herbář rozrostl o sbírky regionálních botaniků J. Lorbera (6000), F. Červeného (3000), J. Sládka (6000), PaedDr. J. Rotha (5500), Doc. RNDr. A. Pyška, CSc. (1200), Mgr. B. Wagnera (1500) a o řadu dalších, menších sbírek.

Botanická sbírka byla založena a i do budoucna bude rozšiřována tak, aby reprezentativně dokumentovala flóru severozápadních Čech a sloužila jako srovnávací a dokladový herbář květeny ČR. Herbář cévnatých rostlin byl přeložen na jednotný formát 30 x 47 cm a herbářové položky jsou zařazovány obvyklým způsobem do obálek podle druhů, popř. subspecií, a jsou ukládány v krabicích. Složky s jednotlivými druhy jsou řazeny podle systému použitého v druhém vydání Dostálova Klíče k úplné květeně ČSR. Vzorky hub, mechů a lišejníků jsou ukládány v papírových sáčcích nebo ručně skládaných obálkách do herbářových krabic. Řazeny jsou podle abecedy.

V současné době má herbář téměř 65 000 položek a je logicky rozdělen na čtyři podskupiny: lišejníky (přibližně 4 000 položek), mechorosty (přibližně 3 500 položek), houby (zhruba 5 500 položek) a cévnaté rostliny (přibližně 50 500 položek).

Přestože byl herbář založen již před rokem 1945, první zmínka o jeho existenci je až z roku 1951, kdy v Čs. botanických listech udává jeho stručný popis I. Klášterský. V roce 1970 je chomutovský herbář zmíněn v Indexu herbariorum czechoslovacorum s udáním 5 000 položek vyšších rostlin. V roce 1980 byl herbář zařazen do seznamu světových herbářů (Holmgren et al. 1981) a byla mu přidělena mezinárodně uznávaná zkratka: CHOM. Stav herbářových sbírek byl publikován v roce 1988 (Ondráček), kdy herbář dosahoval necelých 10 000 položek.

Oblastní muzeum v Chomutově je v současné době jediným pracovištěm, které systematicky shromažďuje botanický materiál z Krušných hor a Krušnohorského podhůří, Podkrušnohorské pánve, Středního Poohří, Doupovské pahorkatiny a Doupovských vrchů.

Sbírka je prezentována a pravidelně aktualizována na internetu (v Indexu herbářů ČR a ve světovém indexu herbářů). Všechny nové vlastní přírůstky herbářové sbírky jsou evidovány v elektronické podobě. Herbářovou sbírku je možno studovat prezenčně i formou výpůjček, je soustavně doplňována tak, aby mohla co nejlépe sloužit jak profesionálním badatelům, tak amatérům z řad studentů, ochránců přírody a ostatních zájemců. Fond je nepřetržitě rozšiřován vlastní sbírkotvornou činností (sběrem), dary, nákupem i výměnou (s Národním muzeem Praha) dle akvizičního plánu oddělení.

Podsbírka Cín

Převážnou část podsbírky Cín tvoří sbírkové předměty ze severozápadních Čech a z pohraniční krušnohorské oblasti. V podsbírce jsou však zastoupeny i předměty z jiných lokalit. Současná podsbírka je složena ze sbírek více muzeí našeho regionu. Hlavní donace pocházejí z bývalých městských muzeí v Chomutově a Kadani. Menší částí jsou zastoupeny sbírkové předměty z muzeí v Jirkově, Vejprtech a ze zámku Červený hrádek. Sbíрка je složena z nejrůznějších předmětů, k jejichž výrobě byl používán cín. Největší částí exponátů jsou předměty ze světského života používané při stolování nebo při vaření (z měšťanského nebo šlechtického prostředí). Ty jsou v menší míře doplněny i předměty z církevního prostředí (např. kadidelnice nebo monstrance). Co se týče materiálu zastoupeného ve sbírce, vedle cínu, mědi, alpaky, stříbra a mosazi jsou zastoupeny další slitiny kovů a sklo. Většinu exponátů lze datovat do 19. a 20. století, řadí se k nim i korbele a poháry z novověku.

Sbíрка není v posledních letech aktivně rozšiřována a čeká na další odborné zhodnocení.

Podsbírka Etnografie

Tato podsbírka je složena ze dvou základních podskupin Různé a Etnografie. Každá má poněkud jiné zaměření, proto je podsbírka velmi pestrá svým složením. Podskupina Různé je zaměřena na předměty každodenní potřeby. Do podskupiny Etnografie byly získávány předměty typické pro náš region, např. hornictví apod. Z časového hlediska se v podsbírce nacházejí převážně předměty z 18. až 20. století. Většina sbírky časově spadá do pozdějších období. Zastoupena je i docela nedávná minulost. Například v rámci etnografie uskutečňuje muzeum sběr současných betlémů z produkce místních betlémářů. Z tematického hlediska lze fond Etnografie rozdělit na tři základní tematické okruhy: Řemesla a povolání charakteristická jak pro chomutovský region, tak pro celé severozápadní Čechy (krejčí, sládcí, řezníci, včelaři, zámečníci, kováři, ševci, bednáři, tesaři, truhláři, horníci, pivovarníci, chmelaři, železničáři a předměty dokumentující život na statku); Předměty dokumentující každodenní život člověka (zařízení domácnosti, především kuchyně, prádelna, vybavení obytných částí domu a svět dětí); Předměty zvykoslovného charakteru, dokumentující hlavní svátky: Vánoce (především betlémy a vánoční ozdoby) a Velikonoce.

Další rozvoj podsbírky je limitován nedostatečnou deponitární kapacitou.

Podsbírka Faleristika

Sbíрка obsahuje rozsáhlý fond regionálních a evropských vojenských a civilních odznaků, medailí a plaket z údobí od 19. století do současnosti. Podsbírka vznikla v roce 2015 vyčleněním odznaků z podsbírky Nové dějiny a doplněním o dary soukromých osob, organizací a četné nálezy. Největší akvizicí byl nákup regionálních odznaků a medailí od soukromého kadaňského sběratele, což významně obohatilo celou sbírku. Byly to předměty spojené s chomutovským spolkem Schlaraffia. Převážná část odznaků pochází z 19. a 20. století, k nejzajímavějším a nejstarším sbírkovým předmětům patří plaketa zemské výstavy konané v Chomutově v r. 1913 (Deutschböhmisches Landesschau Komotau 1913). Dalšími zajímavými předměty podsbírky jsou odznaky a medaile místního ostrostřeleckého spolku nebo zlatá a stříbrná medaile organizace Landsmanschaft Chomutov.

Do budoucna muzeum počítá s dalším rozšiřováním podsbírky se zvláštním zřetelem na odznaky a medaile spojené teritoriálně s bývalým okresem Chomutov.

Podsbírka Fotografie

Podsbírka Fotografie vznikla sloučením dvou fotografických fondů z chomutovského a kadaňského muzea. Historické snímky obou měst z konce 19. a první poloviny 20. století zachycují dobový život a významné události z pohledu tehdejších obyvatel. K zajímavostem těchto starších fotografií patří bezesporu zachycení stavby přehradní nádrže Kamenička nad Chomutovem v Krušných horách. Je to soubor mnoha desítek fotografií, které velmi zajímavě ukazují na stavební techniku a stavební postupy na počátku 20. století. Po roce 1948 se začala sbírka rozrůstat o dokumentaci úspěchů socialismu. Tyto snímky zachycují převážně druhou polovinu 20. století. Nalezneme mezi nimi např. nové budovy občanské obslužnosti v Chomutově, výstavbu nových domů v jednotlivých obcích okresu Chomutov, ale i stavbu elektráren Tušimice a Pruněv nebo vodní nádrže Nechanice. Vedle těchto technických fotografií zachycuje sbírka i každodenní život obyvatel v jednotlivých městech bývalého okresu Chomutov. Díky tomu jsou zaznamenány nejrůznější oslavy, např. prvomájové pochody nebo činnost jednotlivých organizací, jako byli pionýři nebo požární oddíly. Z této každodennosti vystupuje fotografická série ze srpna 1968 zachycující příjezd vojsk Varšavské smlouvy do Chomutova.

Podsbírka se systematicky dlouhodobě rozvíjí, a bude tomu tak i nadále, mapováním a dokumentováním každodenního života od roku 1989 až do současnosti.

Podsbírka Geologie

Založení geologické sbírky se datuje od vzniku samotného muzea. Jednotlivé vzorky minerálů, hornin a paleontologický materiál byly zpočátku shromažďovány převážně formou darů od jednotlivců i podniků, z pozůstalostí a vlastní sbírkovou činností, a to nejen z regionu severozápadních Čech, ale z celého světa. Na sbírce se negativně podepsala první „revoluční“ poválečná léta, kdy byly jednorázově a bez náhrady odstraněny všechny německy psané štítky, soupisy a nálezové zprávy. V následujících letech se sbírkový fond nijak nerozvíjel. V letech 1972–1975 pracoval v muzeu geolog Ing. Karel Rezek, který dohledal a určil řadu vzorků ze starého fondu a doplnil geologickou sbírku vlastní sbírkotvornou činností o nový materiál z Krušných hor, Podkrušnohoří i z jiných částí Čech a Slovenska. V současné době obsahuje geologická sbírka zhruba 1 000 evidovaných předmětů a je rozdělena na tři podskupiny: minerály, horniny a paleontologický materiál. Ve sbírce hornin a minerálů jsou zastoupena všechna hlavní naleziště Krušných hor a Chomutovska. K nejzajímavějším vzorkům patří čermíkity (pojmenované podle obce Čermníky), hyality (Valeč), opály (Čachovice, Ahníkov), téměř 40 cm dlouhá drúza krystalů aragonitu (Hořelec u Libčevsi) a další. Samostatnou skupinu tvoří řezané a leštěné acháty, ametysty, jaspisy, chalcedony a fluority snad ze všech významných krušnohorských nalezišť (Blahuňov, Horní Halže, Údolíčko, Petlery, Mýtinka atd.), mezi nimiž obzvláště vynikají vzorky ametystů a jaspisů z Ciboušova, použitých již za Karla IV. k výzdobě kaple sv. Kříže na Karlštejně a Svatováclavské kaple v chrámu sv. Víta. Nezpracovanou část sbírky (přibližně 30 krabic) tvoří neurčený paleontologický materiál z různých lokalit SZ Čech a Evropy (Lipence, Drábov, Březno u Loun, Malnice, Karlštejn, Koněprusy, Zábrušany, Jenišův Újezd, Šárka, Kounov, Měcholupy, Břešťany, Beroun aj.) a vzorky hornin a minerálů bez lokalit a určení. V roce 2015 byly zahájeny práce na zpracování nezařazených vzorků hornin a minerálů, od té doby bylo zpracováno více než 50 vzorků. Ozdobami zpracované části paleontologické sbírky jsou lebka srstnatého nosorožce, zuby mamuta, otisky třetihorních ryb a želv a různě velké zkamenělé schránky amonitů. Unikátní vzorky zachovalých miocenních (asi 18 milionů let starých) rostlin a živočichů získaných v evropsky významné lokalitě Přírodní památka Merkur (u obce Zelená) jsou dosud deponovány v depozitářích Severočeských dolů v Bílině. Součástí geologické sbírky je i rozsáhlá sbírka sádrovců z vlastnictví hraběte Silva-Taroucy, která se dostala do muzejních sbírek ze zámku v Lužici. Je to soubor více než 18 000 vzorků sádrovců (jednotlivé krystaly i různé agregáty ve tvaru hvězd, motýlů apod.), z nichž většina pochází z okolí Libouše. Všechny vzorky byly v roce 2013 očištěny a přeloženy do čistých krabic. Evidovaná i nezpracovaná část sbírkového fondu je zpřístupněna a pravidelně nabízena k odbornému zpracování našim předním odborníkům. Vzhledem k dlouhodobé absenci odborného pracovníka, geologa, jsou nové přírůstky a vyříděné vzorky ze starého sbírkového fondu evidovány pouze v pomocné evidenci.

Plánováno je doplnění fondu nákupem, darem i vlastním sběrem (chybějící lokality, minerály). V souladu se zaměřením přírodovědného pracoviště je sbírkový fond v současné době doplňován (zejména vlastní sbírkotvornou činností) o vzorky z Krušných hor (především chybějící minerály a horniny a leštěné vzorky drahokamových odrůd křemene z různých lokalit), Podkrušnohorské pánve a přilehlé části Doupovských hor.

Podsbírka Hodiny

V roce 1887 byla v Chomutově založena pobočka hodinářského závodu Kienzle ve Schwenningenu nad Neckarem v německém Schwarzwald. Na základě velké produkce hodin této značky v Chomutově byla vytvořena podsbírka, jejímž základem jsou právě tyto hodiny. Je jich celkem 53 kusů, což je 27 % podsbírky. Většina sbírky představuje produkci severozápadních Čech a z pohraniční oblasti Krušných hor. Ve sbírce jsou zastoupeny exponáty ze zrušených muzeí v Jirkově, Kadani a zámku Červený hrádek. Tento základ sbírky doplňují hodiny z jiných částí Čech i ze zahraničí. Podsbírka obsahuje nejrozmanitější typy hodin (závěsné, pokojové, skříňové atd.), a to od 18. do 20. století, z kterého pochází nejvíce předmětů. Zajímavostí jsou tzv. obrazové hodiny představující obraz v rámu, kde je umístěn ciferník s hodinami. Kromě domácích značek byly v průběhu existence podsbírky shromážděny i hodiny německých a rakouských hodinářů.

Další rozvoj podsbírky je zaměřen na doplnění chybějících typů hodin značky Kienzle, případně na časové období, které není v podsbírce doposud zastoupeno.

Podsbírka Lapidárium

Zastoupeny jsou kamenné plastiky, architektonické články, náhrobníky a další kamenné předměty od období od gotiky až po 20. století. Sbírka vznikala od založení muzejního spolku a lapidárium bylo zpřístupněno v roce 1923. Původně v něm byly zařazeny články z portálu chomutovské radnice a náhrobky z kostela sv. Kateřiny. Později se sbírka doplňovala o artefakty ze zaniklých kostelů a obcí. Do sbírky se nejvíce zapisovalo v roce 1951, po generální inventuře v roce 1979, 1984, 1985 a 1996. Nejstarším exponátem jsou boží muka ze Všestud, nesoucí výrazné prvky rané gotiky. Většinou se ale jedná o práce renesanční a barokní z 16.–19. století. Ve sbírce jsou převážně díla z pískovce nebo opuky. Nejpočetněji jsou zastoupeny náhrobní kameny, hraniční kameny, náhrobky s kříži, erbovní znaky i volné sochy (Immaculaty, Piety). Zajímavá je vítací socha z Ahníkova nebo alegorické postavy pána a sedláka ze zámku v Pruněřově. Ve sbírce se nacházejí i dvě busty římských císařů z duchcovské sbírky M. Brauna. Velká většina kamenných artefaktů pochází z černovické kamenické huti. Cílem sbírky je uchovat soubor kamenných artefaktů, resp. historických dokladů dějin našeho regionu. Některé předměty jsou vzácnými svědky existence obcí, které z různých důvodů zanikly v desetiletích po 2. světové válce (těžba hnědého uhlí, stavba přehrad, vysídlení německého obyvatelstva) nebo jsou doklady hluboké minulosti odkryté archeologickým výzkumem.

Podsbírka je příležitostně doplňována (vykopávky, nálezy, převody z jiných institucí) a čeká na další odborné zhodnocení. Významnější rozvoj podsbírky je limitován mimo jiné také neadekvátní depozitární kapacitou.

Podsbírka Lékárna

Předměty v podsbírce pocházejí z chomutovského regionu a z pohraničí krušnohorské oblasti. Podsbírka představuje specifický komplexní a uzavřený soubor předmětů. Základem sbírky jsou předměty z 18. století, které byly do muzea převedeny ze zrušeného alžbětinského kláštera v Kadani (lékárenský nábytek a vybavení lékárny). V roce 1992 byla sbírka doplněna lékárenskými předměty ze zrušených regionálních lékáren v Jirkově, Kadani a Vejprtech (18.–20. století). Do roku 2013 byla velká část podsbírky Lékárna vystavena ve stálé expozici v radničních prostorách chomutovského muzea. Nyní lze některé sbírkové kusy spatřit ve františkánském klášteře Čtrnácti svatých pomocníků v Kadani.

Rozšíření této podsbírky je limitováno její specifičností, již nelze předpokládat větší akvizici předmětů z místních historických lékáren. Další rozvoj podsbírky je limitován také nedostatečnou depozitární kapacitou a nemožností uložení souboru uceleně v jednom depozitáři.

Podsbírka Militaria

Základ sbírky tvoří starý fond původního chomutovského muzea a předměty převedené ze zrušených muzeí v Kadani a Jirkově. Sběrka byla v minulých letech průběžně doplňována moderními zbraněmi a vybavením například ze zrušených jednotek v Žatci nebo nákupem znehodnocených palných zbraní. Ve sbírce je obsažen velmi bohatý fond zbraní a vojenského vybavení z 16. až 19. století. Hodnotná je sbírka zbraní středověkých a moderních. Mezi nejvzácnější předměty patří zbraně z produkce místních puškařských firem z Vejprt, zdobené křesadlové pušky pocházející z Balkánu a mezi unikáty lze zařadit především pohár, taktovku a řetěz krále střelců místního ostrostřeleckého spolku.

Nejnovějším akvizičním cílem je získat zbraně a vybavení z období první republiky, druhé světové války a z období let 1950–1990. Zvláštní zřetel je brán na militaria spojená s bývalým okresem Chomutov.

Podsbírka Miniatury

Jedná se o původně soukromou sbírku advokáta židovského původu JUDr. Richarda Goldmanna, kterou vytvořil na počátku 20. století a která byla později doplněna jen o dva kusy, jež svou kvalitou nedosahují úrovně původní sbírky. Bohužel v roce 1991 bylo při vloupání do muzea odcizeno 49 miniatur. Podsbírka má i přes tuto ztrátu **vysokou uměleckou hodnotu**, obsahuje práce významných miniaturistů ze všech hlavních oblastí produkce miniaturních portrétních obrázků. Z těchto důvodů byla podsbírka zapojena do vědeckého projektu NAKI DG18P02OOV034 „Neinvazivní průzkum portrétních miniatur pro účely autentizace, prezentace a ochrany. Vzestupy a pády portrétní miniaturní praxe jako svěbytného výtvarného směru“, ve kterém bude rozpracována nová metodika neinvazivního průzkumu, restaurování a zpracování takto získaných informací. Pomocí získaných výsledků bude možné zpřesnit technologický postup vzniku, autorství a dataci zkoumaných miniaturních portrétů. V blízké době tak bude k dispozici komplexní a hodnotné odborné zpracování celé podsbírky renomovanými odborníky.

Vzhledem k omezené nabídce kvalitních miniatur a jejich vysoké pořizovací ceně muzeum s větší akviziční činností nepočítá.

Podsbírka Místní tisky

Podsbírka zahrnuje publikace, mapy, telefonní seznamy, kalendáře a výroční zprávy především z chomutovského regionu. Nejstarší knihy jsou z 19. století.

Podsbírka je neustále doplňována nejen o nově vydávané materiály, ale i o publikace a katalogy k výstavám Oblastního muzea v Chomutově.

Podsbírka Místní tisky a časopisy

Podsbírka vznikla v roce 1969. Tvoří ji noviny vycházející na Chomutovsku a časopisy vydávané různými regionálními organizacemi a podniky. Základ sbírky tvoří noviny ze starého fondu muzea.

Podsbírka je systematicky doplňována o nově vydávané materiály.

Podsbírka Nábytek

Podsbírka představuje velmi pestrý soubor historického nábytku. Ucelený fond začal vznikat před druhou světovou válkou formou darů a nákupů. K velkému rozšíření podsbírky došlo prostřednictvím akvizic z konfiskací, které se v Chomutově a okolí uskutečnily v průběhu války a zejména v divoké politické době po ní. Kromě tohoto druhu akvizic přibýly do sbírky i předměty ze zrušených muzeí v bývalém okrese Chomutov. Původ předmětů lze dohledat především v regionu, ale ve sbírce jsou zastoupeny i zajímavé kusy ze střední Evropy a Asie. Slohově je sbírka velmi rozmanitá, jsou v ní zastoupena všechna hlavní umělecká období od gotiky po dobu první československé republiky. Zajímavou samostatnou částí jsou cechovní truhly, které představují velmi působivý soubor odkazující na cechovní tradice a zvyky v regionu.

Další rozvoj podsbírky je limitován zejména nedostatečnou depozitární kapacitou, ale také požadavkem na hlubší odborné zhodnocení.

Podsbírka Negativy a diapositivy

Tato podsbírka obsahuje černobílé negativy a černobílé nebo kolorované diapositivy na skleněných deskách různých formátů (převážně 9 x 13 cm, 10 x 15 cm a 13 x 18 cm). Výjimkou není ani formát 18 x 24 cm. Některé negativy nebo diapositivy jsou na filmových podložkách. Stáří negativů a diapositivů v podsbírce je v rozmezí let 1880–1950 a byly získány především převodem z muzejního fotoarchivu, méně již sběrem nebo darem. Záběry jsou hlavně z Chomutovska a blízkého okolí, zachycují města, obce, stavby, přírodu a společenské, kulturní nebo politické dění. Všechny fotografie jsou i v digitální podobě.

Zásadnější akviziční činnost není plánována.

Podsbírka Negativy a diapositivy – filmy

V této podsbírce jsou něme i zvukové, barevné i černobílé filmy šířky 8 mm nebo 16 mm. Největší část této podsbírky tvoří soubor filmových dokumentárních materiálů tzv. Chomutovských filmových novin z let 1975–1989. Tato podsbírka zároveň obsahuje amatérské 8mm filmy z Chomutovska. Filmy byly do podsbírky postupně získávány darem a všechny jsou převedeny do digitální podoby. Takto upravené filmy, stejně jako fotografie, jsou k dispozici ke studijním, badatelským nebo výstavním účelům.

Zásadnější akviziční činnost není plánována.

Podsbírka Nové dějiny

Předměty v podsbírce pocházejí v podstatné části z území chomutovského regionu a z části z jiných oblastí České republiky (např. Mostecko, Lounsko, Litoměřicko, Karlovarsko, Rumbursko, Teplicko, Loketsko, ale také z ciziny, např. z Německa a Rakouska atd.). Sbírkový fond Nové dějiny je rozdělen do tří základních podskupin: archiválie, poštovní známky a vzpomínky pamětníků. Nejpočetnější podskupinou jsou archiválie uchovávané písemné prameny od 17. století do současnosti. Základem sbírky je pak materiál zejména z 19. a 20. století, celkový charakter sbírky je však méně systematický. Různorodý fond obsahuje např. faksimile středověkých listin vztahujících se k historii Chomutova a rovněž kroniky obcí, škol, TJ Sokol atd. Významnou součástí jsou pozůstalosti podnikatele a mecenáše Gustava Hodka žijícího na přelomu 19. a 20. století a posledního německého ředitele jirkovské měšťanské školy a neúnavného kreslíře Jirkova a okolí Ernsta Hennricha (součástí jsou také pohlednice, dopisy, knihy, učebnice, náčrtky atd.). Součástí skupiny poštovní známky jsou české a především československé poštovní známky a 18 aršíků s poštovními známkami z let 1949–1951. Tato část podsbírky nebyla významným způsobem dlouhodobě rozvíjena, až v roce 2015 byla rozšířena o kolekci se známkou s motivem Chomutova, vydanou k VI. mezinárodní filatelistické výstavě Euregia Egrensis a následně v roce 2019 byla získána velice hodnotná a vysoce oceňovaná část soukromé sbírky MVDr. Václava Svobody, obsahující soubor dokumentů k historii chomutovské pošty od roku 1770 do roku 1916. Zajímavou samostatnou částí podsbírky Nové dějiny jsou vzpomínky pamětníků, které zachycují autentická vyprávění místních rodáků zejména o událostech druhé poloviny 20. století. Záznamy jsou z části zachyceny v tištěné podobě a novodobější již i v podobě fotografické a elektronické.

Podsbírka se pravidelně rozšiřuje zejména díky jejímu zacílení především na listinnou dokumentaci, protože pravidelně se objevují nabídky na sběr zajímavých písemností, které nepodléhají zákonu o archivnictví, ale jsou významnými dokumenty o historii obyvatelstva v regionu. U části podsbírky Nové dějiny – poštovní známky je plánován odkup další části z významné soukromé sbírky MVDr. V. Svobody se vztahem k našemu regionu.

Podsbírka Numismatika

V podsbírce se nachází široké spektrum mincí z různých koutů světa a období. Jsou v ní obsaženy mince starověké, středověké, novověké i moderní. Nejvíce je v podsbírce zastoupena oblast střední Evropy. Podsbírka byla budována postupně z různých nálezů a také z převodů od jiných muzeí. Velkou ztrátou byla rozsáhlá krádež několika desítek hodnotných středověkých mincí na počátku 90. let 20. století, která sbírku ochudila o nejzajímavější a nejzajímavější kusy. V posledních několika letech přibýlo do sbírky díky akvizicím velké množství nových mincí. Mince byly nakupovány od místních renomovaných sběratelů, členů numismatické společnosti. Podařilo se tak získat několik hodnotných pražských grošů a dalších středověkých ražeb. Rovněž byla nakoupena celá řada československých oběžných a pamětních stříbrných mincí. V neposlední řadě byla v roce 2017 zakoupena kompletní sbírka účelových a nouzových platidel od předního kadaňského sběratele v počtu 64 kusů. Mezi nejzajímavější předměty podsbírky patří již zmíněné regionální účelové a nouzové peníze nebo zatím skromná sbírka pražských grošů králů Václava II., Jana Lucemburského, Karla IV., Václava IV. a Ferdinanda I. V posledních letech je aktivně vytvářen soubor českých mincí v časovém horizontu od středověku až po současnost tak, aby v něm byla zastoupena většina nominálů platných na našem území. Tento nově budovaný soubor bude následně sloužit k výstavním a studijním účelům.

S ohledem na další zhodnocení podsbírky v nejbližších letech muzeum počítá se zaměřením akvizic na mincovní období denárové, brakteátové, grošové a tolarové.

Podsbírka Pohlednice

Jádro podsbírky bylo vytvořeno nákupem celoživotní sbírky pohlednic chomutovského sběratele Roberta Krušiny. Tento soubor pohlednic byl přidán k původní muzejní podsbírce. Sloučením vznikla kvalitní sbírka pohlednic reprezentujících především město Chomutov. Vedle toho jsou v podsbírce zastoupeny poměrně významně také pohlednice Kadaně.

Pohlednice jsou v podsbírce členěny podle oblastí (ulic) jednotlivých měst. Toto uspořádání bylo vybráno především kvůli badatelským návštěvám a dotazům, které požadují pohlednice z jednotlivých míst a oblastí. Na základě zkušeností lze konstatovat, že toto uspořádání se v praxi osvědčilo. Časových rozsah podsbírky je v rozmezí od konce 19. století do současnosti. Nejvíce pohlednic pochází z první poloviny 20. století a zachycují města v období rakousko-uherské monarchie a prvorepublikového Československa. Podsbírka velmi dobře ilustruje každodenní život ve městech v první polovině 20. století. Vedle toho je často používána při konfrontaci zachycení podoby jednotlivých míst, která mezitím byla podstatně stavebně změněna. Díky pohlednicím jsou tak zachyceny celé čtvrti, které již dnes neexistují, proto je tato **podsbírka z dokumentačního a badatelského hlediska velmi ceněná.**

Další rozvoj je zaměřen na sběr pohlednic měst a obcí, které nejsou doposud zastoupeny adekvátně. Jsou to město Jirkov a o mnohé obce v Krušnohoří a Doupovských horách. Akviziční záběr je směřován i na pohlednice po roce 1945, ani jejich dosavadní zastoupení v podsbírce není dostatečné.

Podsbírka Písemnosti a tisky

Podsbírka zahrnuje časové období od 1. poloviny 19. století až po 21. století. Podsbírka mapuje především práci kulturních zařízení na Chomutovsku. Uchovává plakáty, pozvánky na různé kulturní, sportovní, společenské nebo politické akce, kulturní kalendáře, letáky, jízdní řády, etikety aj. Důležitou částí jsou doklady o muzejních akcích.

Podsbírka se kontinuálně rozšiřuje, tematicky o výše uvedené materiály.

Podsbírka Porcelán

Podsbírka se sestává z kadaňského a chomutovského fondu a je přehledně uspořádána, předměty převážně pochází z významných evropských i českých porcelánek (Vídeň, Míšeň, Ludwigsburg, Volkstadt, Sitzendorf, Wedgwood, Klášterec n. O., Březová, Dubí, Loket, H. Slavkov, Chodov, Dalovice, Stará Role, Praha). Podsbírka převážně dokumentuje období 16.–20. století. Fond vznikl od počátku existence muzea a to především díky darům, později na základě poválečných konfiskací. Další předměty přešly do sbírky při rušení městských muzeí v 60. letech 20. století. V 70. letech byly darovány porcelánové předměty z kláštercké porcelánky, v roce 1989 převodem z okresního úřadu, v roce 1992 převodem z celnice na Hoře sv. Šebestiána. Nejvýznamnější kusy jsou předměty z porcelánky ve Vídni (1800-1864), Míšně (1770-pol. 20. století), Klášterce nad Ohří (1794-70. léta 20. století). Zajímavá je i sbírka fajáns (1710-konec 18. století).

S ohledem na expozici porcelánu na zámku v Klášterci nad Ohří je rozsáhlejší rozšiřování podsbírky o současnou i minulou regionální produkci neefektivní. Sběrka tak není dlouhodobě systematicky rozšiřována a dlouhodobě také čeká na komplexní odborné zhodnocení.

Podsbírka Posamenty

Podsbírka posamenty je třetí nejrozsáhlejší podsbírkou muzea s počtem více jak 16 000 předmětů. Jedná se významně **bohatý a pestrý fond s vysokou vypovídací hodnotou.** V podsbírce jsou zastoupeny předměty, jež mapují výrobu posamentárních prací a krajek v celém Krušnohoří. Podsbírka obsahuje předměty od počátku 19. století po současnost. 20. století je zastoupeno i výrobou mimo oblast Krušných hor. Podsbírka vznikala z darů, koupí, sběrem a převodem z jiných muzeí. V současné době jsou nové předměty získávány převážně z darů, které pomáhají mapovat předválečné období výroby krajek v Krušnohoří. Dary zahrnují krajky a výšivky první poloviny 20. století. Podařilo se nám také doplnit podsbírku předměty ze 70. let 20. století. Podsbírku je možné časově rozdělit na několik úseků: 19. století – krajkářská a posamentární výroba v Krušných horách, kterou lze v současnosti doplňovat jen velmi obtížně. Daří se však úspěšně rozšiřovat sbírku v následujících obdobích; 1. pol. 20. století – krajkářská a posamentární výroba v Krušných horách; 2. pol. 20. století – krajkářská a posamentární výroba mimo oblast Krušných hor; 2. pol. 20. století – krajkářská a posamentární výroba Čechy. Vzhledem k rozsáhlosti sbírky na komplexnější odborné zpracování teprve čeká a v této souvislosti je plánována přeshraniční spolupráce s muzeem v Annabeg-Buchholzi, kde se uvedené problematice dlouhodobě věnují a mohou nám tak přispět svými odbornými znalostmi.

Akvizice probíhají kontinuálně a udržují si plánované mantinely v regionální produkci, jak je nastíněno výše.

Podsbírka Textil

Charakter fondu je z pohledu historické dokumentace a z hlediska druhů materiálu převážně regionální. Ve sbírce je zastoupeno civilní oblečení domácí, pracovní a společenské z období konce 19. a z 20. století a domácí bytový textil převážně z 20. století. Politické a společenské dění lze sledovat na vývoji uniforem vojenských, celních, železničářských a hornických. Uměleckohistorickou hodnotu mají čepce zdobené kovovou stříbrnou paličkovanou krajkou a došívání zlatou a stříbrnou dracounovou nití. Součástí podsbírky jsou také církevní textilie, ornáty, štolky apod. Nejstarší jsou z konce 18. století, jiné pocházejí z 19. století a z první pol. 20. století. Nejpočetnější zastoupení mají prapory a stuhy k praporům. Jsou regionálního charakteru a dokumentují bohatou spolkovou činnost na přelomu 19. a 20. století. Prapory si zatím zachovaly svoji barevnost, avšak hedvábný podklad je u některých již poškozen. Zejména tato část sbírky by měla být v následujících letech hlouběji odborně zpracována a vytěžena.

V současné době je fond pravidelně doplňován o textilie z 60., 70. a 80. let 20. století, a to mimo jiné také z důvodu častého využití těchto předmětů při realizaci výstav.

Podsbírka Rašelina

Tento fond je s velkou pravděpodobností **evropskou raritou**. Jeho vznik je úzce spjat s těžbou rašeliny a se založením pokusné rašelinářské stanice v Hoře Sv. Šebestiána v roce 1899. Jejím prvním vedoucím se stal činorodý Hans Schreiber, který již od roku 1897 pořádal v Hoře Sv. Šebestiána kurzy o využití rašelinářství a těžbě i zužitkování rašeliny. Téměř z ničeho budoval a řídil práci nejen stanice, ale roku 1902 otevřel tamtéž jedinečné rašelinářské muzeum (neuvěřitelných 21 let před otevřením muzea chomutovského). Nástupcem H. Schreiberera se stal ing. Josef Ditrich.

Po roce 1945 nebyla činnost stanice již obnovena a v roce 1947 byla definitivně zrušena. V té době zaniklo i muzeum a po několika letech chátrání byla v roce 1954 zbývající část exponátů převezena do tehdejšího Okresního vlastivědného muzea v Chomutově. Sbírkový fond Rašelina obsahuje necelých 800 evidovaných předmětů. Tvoří jej především vzorky rašeliny z celé Evropy, součástí sbírky jsou také modely sušek a strážních věží, tabule s nákresy pomůcek, různých grafů a herbářovými položkami, štočky z publikací vydávaných v pokusné stanici v Hoře Sv. Šebestiána, pomůcky při těžbě rašeliny a zajímavé nálezy učiněné při těžbě rašeliny. K neatraktivnějším sbírkovým předmětům bezesporu patří vzorky výrobků z rašeliny. K nim řadíme nejen rozličné typy borek a steliv, ale především různé zajímavosti a kuriozity: příze, vlna, tkaniny (látky, pokrývky, koberce a rohože), provázky, vata, papíry a lepenky, desinfekční pudry, entomologické destičky, misky a roury z rašeliny, rašelinné a retortové uhlí aj. O tom, že se tento fond může i nadále rozrůstat, svědčí dělostřelecká koule z třicetileté války, kterou našel při těžbě rašeliny v Hoře Sv. Šebestiána v roce 1990 ing. Miroslav Prouza (uložena ve fondu Militaria). V roce 2014 se uskutečnila inventarizace sbírkového fondu, jednotlivé předměty byly nově zabaleny a přeloženy do nových krabic. Zároveň byl zpracován nový lokační seznam. Z uvedeného přehledu vyplývá, že je to sbírka na rozhraní mezi přírodovědnou a etnografickou.

Tento sbírkový fond je uzavřen a nebude již docházet k jeho doplňování.

Podsbírka Sklo

Sbírka se sestává v kadaňského a z chomutovského fondu a je přehledně uspořádána a je tvořena předměty z 18.–20. století. Vznikala od založení muzea, zejména dary, poválečnými konfiskacemi, slučováním sbírek zrušených městských muzeí a nákupy. Velkým přínosem bylo předání skla z celnice v roce 1992.

Sbírka není dlouhodobě systematicky rozšiřována a dlouhodobě také čeká na komplexní odborné zhodnocení.

Podsbírka Staré tisky

Do fondu jsou zahrnuty tištěné i rukopisné knihy z období od 16. až po počátek 20. století. Převážná část fondu spadá do období baroka a 19. století. Rukopisy jsou zastoupeny ojediněle. Vzhledem k charakteru podsbírky obsahuje sbírka knihy tištěné v Čechách i v zahraničí. U většiny z nich není znám původní majitel. Ve sbírce starých tisků (tisky do r. 1880) převládá literatura zaměřená na náboženství, přírodní vědy, právo, historie atd. Mezi nejcennější knihy ve sbírce patří Pharmacopeia Augustiana reformata od Joannise Zwelferiho z roku 1667 nebo početnice z 16. století od Adama Riese významného německého matematika, který část svého života strávil v nedalekém Annabergu, ale za připomínku stojí i řada dalších. Mezi nimi zejména Chronologické dějiny Čech, dílo chomutovského rodáka Františka Pubičky, městské právo Království českého z roku 1700 a třídílná příručka mechaniky (Handbuch der Mechanik) od Franze Josefa Gerstnera. Ke knihám nejvyužívanějším pro historické bádání patří Schallerova a Sommerova topografie. Tematicky jsou zastoupeny spisy teologické, historické, filosofické, liturgické knihy i praktické příručky typu kuchařských knih nebo technických postupů. V předešlých letech došlo k základní odborné selekci, převedení předmětů do patřičných podsbírek (např. soubor rytin) a také k vyřazení předmětů, které nezhodnocovaly podsbírku.

Podsbírka v posledních letech stagnuje a není aktivně rozšiřována, to je možné až na základě odborného zhodnocení fondu, na jehož výstupech mohou být vytyčeny případné akviziční priority.

Podsbírka Terče

Tato podsbírka není rozsáhlá, zato je velmi zajímavá a cenná. Jsou to střelecké terče sestavené z dřevěných prken a malované olejovými barvami. Tematicky lze podsbírku rozdělit na terče slavnostní a žertovné. Původně byly vystaveny v reprezentačních prostorách ostrostřeleckého spolku v Jirkově na Borku a ostrostřeleckého spolku v budově bývalé střelnice v Chomutově. Základ podsbírky tvoří 20 terčů z chomutovské střelnice, k nimž po likvidaci jirkovského městského muzea přibýlo 12 tamějších terčů. Nejstarší sbírkový terč pochází z 2. poloviny 18. století, nejmladší z roku 1864. Více jak polovina terčů byla namalována ve 30. a 40. letech 19. století neznámými autory.

Další rozšíření podsbírky připadá v úvahu pouze na základě mimořádné příležitosti k nákupu nebo sběru historického terče, případně navázáním spolupráce s nově obnovenými ostrostřeleckými společnostmi a sběrem jejich současných terčů.

Podsbírka Věda, technika a průmyslová výroba

Podsbírka obsahuje převážně předměty z elektroenergetiky, elektroniky a hornictví. Předměty byly získávány sběrem nebo darem. Sbírka byla založena počátkem 80. let 20. století jako součást dnes již neexistující expozice elektroenergetiky ČSR, která byla po roce 1989 zrušena. Jsou to zejména elektrohodiny a měřicí přístroje z 1. třetiny 20. století, elektrospotřebiče denní potřeby z let pozdějších, především české výroby. Sbírkové předměty jsou často prezentovány v rámci výstav. Podsbírka není systematicky rozšiřována.

Podsbírka Výtvarné umění – obrazy

Podsbírka obsahuje malby, kresby a grafické listy z období od pozdní gotiky až po současnost a její součástí jsou **vysoce umělecky i historicky ceněná díla, obsahuje kulturní památky**. Cílem sbírky je vytvořit soubor výtvarných děl zachycující uměleckou produkci na území bývalého okresu Chomutov a také uchování uměleckých děl, která nevznikla na vytyčeném území, ale souvisí s ním svým obsahem nebo místem, pro které byla vytvořena.

Podsbírka je pravidelně systematicky doplňována o díla současných umělců působících v našem regionu, hlavním kritériem výběru je především umělecká kvalita děl.

Podsbírka Výtvarné umění – plastiky

Obsahuje díla z období od gotiky až po 20. století a její součástí jsou **vysoce umělecky i historicky ceněná díla, obsahuje kulturní památky**. Převážná část fondu spadá do období baroka a 19. století, významnou částí je soubor pozdně gotických soch. Zaměření podsbírky je stejné jako u podsbírky Obrazy, a to shromažďovat, uchovávat a prezentovat díla, která vznikla na území bývalého okresu Chomutov nebo byla určena pro výzdobu místních, především církevních objektů.

Vzhledem k omezené nabídce a vysoké cenové náročnosti na pořízení soch je akviziční činnost omezena především na dary a výjimečně záchranné sběry nebo převody z ohrožených památek. Ze stejných důvodů nejsou odkupována kvalitní sochařská díla současných regionálních umělců.

5. SWOT analýza současného stavu sbírky

a) Silné stránky

- kulturní hodnota sbírkového fondu v regionálním měřítku, u vybraných předmětů a sbírkových souborů nadregionálního významu (Výtvarné umění, Miniatury, Botanika, Rašelina, Archeologie)
- pestrost a bohatost fondů (29 podsbírek)
- archeologické nálezy prohlubující profilaci sbírky, obohacení o významné nálezy v posledních letech
- tradice, regionalismus
- možnosti a odborné předpoklady pro prezentaci některých podsbírek
- odpovídající personální zajištění správy (u části podsbírek)

b) Slabé stránky

- nefunkční uspořádání, rozmístění depozitářů (půda)
- omezené možnosti regulace klimatických podmínek v depozitářích
- dožívající nevhodný depozitární mobiliář
- nedostatečný prostor a technické vybavení konzervátorské dílny
- pestrost sbírek (29 podsbírek, některé sbírky stagnují, není možné zaměstnat ke každému fondu specialistu v oboru)
- zastaralé výstavní a expoziční prostory v hlavní budově (ze 70. let 20. století)

c) Příležitosti

- získání nového depozitáře a inovace stávajících
- nastavení spolupráce s odbornými institucemi (univerzitní pracoviště, muzea poskytující metodickou podporu): odborné, badatelské zpracování stagnujících podsbírek
- zlepšení podmínek na pracovišti (konzervátorská dílna)
- obnova výstavních a expozičních prostor
- vytvoření nové, návštěvnický atraktivní, expozice prezentující sbírkový fond
- konverze na nový evidenční systém a jeho plnohodnotné využití
- systematická podpora a koordinace vyšší kooperace a provázanosti organizací v oblasti kultury Ústeckého kraje

d) Hrozby

- nedostatek financí pro realizaci plánovaných záměrů
- přeplněnost depozitárních prostor, riziková manipulace se sbírkovými předměty a špatná přehlednost
- zabezpečení a ochrana depozitářů: dožívající EZS a žádná EPS v hlavní budově
- majetkoprávní vztahy: objekty muzea v majetku města (omezující pro investice)
- setrvalý nárůst administrativy (v neprospěch odborné činnosti)
- dlouhodobé podhodnocení celospolečenského významu a reálné ekonomické hodnoty muzejních sbírek

6. Obecné zaměření tvorby sbírky muzejní povahy v letech 2021–2025, odborná oddělení a depozitáře, předpokládaný vývoj obecně prostorový, finanční a personální

Depozitáře, současný stav

Tak jak je detailně rozpracováno níže, je současný stav depozitářů v naprosté většině podsbírek naprosto nevyhovující, a to jak kapacitou, tak dožívajícím depozitárním mobiliářem a také omezenou možností ovlivnit klimatické podmínky. **Značná část podsbírek se potýká s dovršenou, nebo dokonce překročenou kapacitou depozitářů 100% a více** (Archeologie, Nábytek, Etnografie, Cín, Hodiny, Lékárny, Terče, Botanika, Nové dějiny, Rašelina). Část podsbírek se pohybuje na **90 %** kapacity (Militaria, Věda technika a průmyslová výroba, Geologie, Negativy a diapozitivy a filmy). Část na **85 %** kapacity (Výtvarné umění, Porcelán, Lapidárium, Písemnosti a tisky, Místní tisky a časopisy). Jen malé množství má zajištěnou depozitární rezervu a naplněnost kolem **60 %** (Sklo, Textil, Posamenty). Dvě podsbírkvy vyžadují pouze nové uložení do adekvátní skříně (Staré tisky, Miniatury), ovšem u Starých tisků je nutné tuto skříně také někde uložit. Pouze čtyři podsbírkvy jsou prostorově nenáročné na uložení, nicméně jsou deponovány přímo ve sdílené kanceláři (Faleristika, Numismatika, Pohlednice, Fotografie).

Tato tristní situace je způsobena několika faktory. Jedním z nich je limitovaný objem finančních prostředků na provoz organizace a naplňování mnoha priorit a zákonných povinností s omezeným objemem peněz. Dalším faktorem je skutečnost, že objekty, kde jsou umístěny depozitáře, nejsou v majetku zřizovatele, ale statutárního města Chomutova. V roce 2019 bylo vedeno jednání o možném odkoupení objektu hlavní budovy muzea, ale bylo neúspěšné. Objekt je součástí původního jezuitského areálu a postup města Chomutova je tak logický a strategicky čitelný. Jedinou cestou k posunu situace je tedy hlubší a vstřícnější kooperace mezi vlastníkem objektu a zřizovatelem muzea a případná spolupráce v rámci možného čerpání grantů (EU, IROP, MK ČR atd.).²

Významným faktorem, který dopomohl k současnému stavu depozitářů, je však to, že sbírkotvorná činnost muzea byla po dlouhé období (2007–2022) určena strategiemi (příkaz ředitele 124/2016 Strategie sbírkotvorné činnosti 2016–2022; příkaz ředitele 94/2006 Strategie sbírkotvorné činnosti 2007–2013), které bohužel nijak souhrnně neanalyzovaly technický stav a kapacitu depozitářů ani jejich zastaralé vybavení. Stav depozitární správy muzea tak byl dlouhodobě považován a evidován jako stabilizovaný a nevykazující požadavky na změny, zásadní úpravy nebo rozšíření. Ve skutečnosti se však jednalo spíše o dlouhodobá a nesystematická provizoria, která tak do budoucích let vygenerovala zvýšené náklady na adekvátní saturování depozitárních požadavků a to nejen prostorových, ale také požadavků na depozitární mobiliář, který je v naprosté většině zastaralý, dožilý a nevyhovující.

Z iniciativy zřizovatele se v roce 2018 uskutečnilo detailní šetření stavu depozitářů organizací Ústeckého kraje a jeho výstupem byla Koncepce muzejních depozitářů příspěvkových organizací Ústeckého kraje v oblasti kultury (zpracoval PhDr. Jan Novotný). Toto šetření přineslo komplexní pohled na aktuální nedostatky v uchovávání sbírkových předmětů a požadavek na systematické, celokrajské řešení situace. Pro muzeum z tohoto dokumentu vyplynuly úkoly, které konvenují s představou dalšího vývoje a směřování instituce u současného vedení organizace.

Depozitáře, stav 2021–2025

Současné depozitární prostory sice nevyhovují ani z pohledu optimální regulace prostředí a možnosti zajištění stability klimatu, relativní vlhkosti vzduchu a adekvátních světelných podmínek. Nicméně je jasné, že toto mohou naplňovat moderní, nově budované, depozitáře, ovšem možnosti historických, památkově chráněných objektů (hlavní budova muzea i budova radnice) jsou z tohoto pohledu mnohem omezenější. Přesto je možné realizovat částečné úpravy:

- odlehčení stávajících depozitárních prostor – nové depozitární prostory (viz níže)
- nesdílení depozitárních prostor podsbírkami s různými materiály a tím i rozdílnými požadavky na klimatické parametry
- nový depozitární fundus dle specifik jednotlivých typů podsbírek (úložné systémy, uzamykatelné skříně, speciální obaly, pojízdné kompaktní regály, pojízdné závěsné sítě atd.)
- dostatečné množství měřicí techniky sledující stav klimatu depozitáře
- podle potřeby přístroje upravující klima
- vhodné zastínění oken
- nové osvětlení
- kompletní inovace EZS, instalace EPS – hlavní budova
- doplnění stávající EZS a EPS – budova radnice
- snížení rizika havarijních stavů pravidelnou údržbou a opravami v součinnosti s vlastníkem objektů (rozvody vody, topení, elektřiny, repasování oken, střecha atd.)

²Aktivnější součinnost byla zahájena již na konci roku 2017, kdy byly na město Chomutov předány první požadavky na nutné opravy objektu, jejich postupné naplňování probíhá od té doby každý rok podle možností investora. Vždy se naplní alespoň dílčí úkony pro udržení objektu v přijatelném technickém stavu (byly vyměněny elektrorozvodné skříně, v jednom depozitáři i elektrické rozvody a osvětlení, částečně odpadní trubky, opravena střecha). Na údržbě interiéru se dle svých možností podílí také muzeum.

Nový depozitář, Školní č. p. 3587

Zajištění nového objektu vyhrazeného pouze pro depozitáře muzea s kapacitou nejen na období 2021–2025, ale s rezervou přibližně do roku 2031 je nezbytnou podmínkou realizace koncepce. Rada Ústeckého kraje na svém jednání 14. 10. 2020, usnesení č. 030/111R/2020, doporučila Zastupitelstvu Ústeckého kraje schválit převod objektu ve Školní ulici do správy muzea. Na základě usnesení Zastupitelstvu Ústeckého kraje č. 030/2Z/2020 ze dne 13. 12. 2020, byl objekt převeden od 1. 1. 2021 do správy OMCV.

Společně s odbornými kurátory sbírek jsme dospěli k závěru, že uvedený objekt je vyhovující pro účely muzejního depozitáře (dostatečný manipulační prostor kolem budovy, logisticky vhodné parametry schodišť a jednotlivých vstupů, výhodné členění objektu, zabezpečení objektu v podobě mříží na oknech, EZS, standardní regulovatelné klimatické podmínky, celkový dobrý technický stav objektu, dostatečná celková kapacita prostor, dobrá dostupnost objektu od hlavní budovy muzea, dobrá dostupnost pro složky IZS atd.). Termínově ohraničené uvolnění prostor současným nájemcem (Policie ČR) v dohledném horizontu, nejpozději však do 7/2022.

V návaznosti na schválení převodu Zastupitelstvem ÚK budou učiněny následné úkony.

Úkony 2021–2022:

- analýza stavu s kurátory podsbírek, rozdělení úkolů
- alokování potřebných finančních prostředků, snaha o zajištění vícezdrojového financování (ISO MK ČR atd.)
- vyhodnocení všech podsbírek dle kritéria potřebnosti nového umístění v souvislosti s přečerpanou kapacitou depozitáře (archeologie, nábytek, etnografie atd.)
- vyhodnocení všech podsbírek dle kritéria nevhodnosti současného uložení
- vyhodnocení všech podsbírek dle kritéria plánovaného dynamičtějšího rozvoje 2021–2025
- stanovení požadavků na doplnění objektu depozitárním fundusem a přístroji dle deponovaných podsbírek
- vytvoření přesného harmonogramu stěhování

Úkony 2022–2025:

- doplnění objektu požadovaným fundusem a přístroji
- zahájení stěhování nejhroženějších podsbírek

Nové depozitární prostory navíc umožní lepší mobilitu muzea, sníží provozní problémy a logistiku skladování výstavního mobiliáře. Umožní také úpravu konzervátorské dílny tak, aby plnohodnotně splňovala požadavky technického pracoviště.

Nový depozitární prostor s sebou nese komplexnější benefity pro celou sbírku, v hlavní linii je to kvalitativně lepší možnost odborné práce se sbírkou, která umožní systematické akvizice, které následně zhodnocují sbírku. V prostoru adekvátní velikosti je také sbírka lépe chráněna, lze ji lépe evidovat, přehledněji a logicky uložit, a tím pádem i snadněji a častěji inventarizovat, lze s ní snáze manipulovat a snížit tak možné riziko poškození.

Plán konzervace a restaurování na období 2021–2025

Vzhledem k zajištění konzervátorských prací jediným pracovníkem je při dohledu na stav sbírkových předmětů kladen důraz především na preventivní konzervaci. Konzervátor dohlíží na bezpečné uložení sbírkových předmětů v depozitářích a na zajištění vhodných podmínek uložení předmětů s ohledem na jejich materiálové složení. Dohlíží na způsob manipulace a ochranu předmětů mimo depozitář, při instalaci ve výstavních prostorách a zajišťuje balení sbírkových předmětů pro převoz do jiných institucí v rámci zápůjček. Pravidelně sleduje a kontroluje stav sbírkových předmětů vystavených ve stálých expozicích nebo dlouhodobě zapůjčených k výstavním účelům v jiných institucích.

Ročně je v konzervátorské dílně proveden komplexní konzervátorský zásah na 20 až 30 sbírkových předmětech, a to zejména ze sbírek Archeologie, Etnografie a Výtvarného umění. Na dalších 30 až 50 předmětech je proveden konzervátorský zásah v rámci předvýstavní přípravy nebo při prohlídce nových akvizic. Uvedená čísla se mohou měnit na základě nepředvídaných akvizic (záchranný archeologický výzkum, nákupy pozůstalostí atd.) nebo na základě využití vlastního sbírkového fondu při přípravě plánovaných výstav.

Všechny restaurátorské práce budou realizovány externími restaurátory mimo muzeum. Každoročně bude zrestaurováno přibližně 10–30 sbírkových předmětů, na základě odborného výběru kurátorů, výstavních a expozičních plánů a zejména podle finančních možností organizace. Cena restaurátorských prací se v posledních letech pohybovala okolo 700 000 Kč ročně a byla hrazena z rozpočtu organizace. V uvedeném období bude vynaložena snaha, aby tyto náklady byly částečně uhrazeny z vyhlášených dotačních programů (dotace z programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO) MK ČR).

Personální zabezpečení činnosti příspěvkové organizace

Dle náplně práce

Náplň práce	Počet pracovníků
ředitel	1
účetní, rozpočtář	1
kurátor sbírek	11
knihovník	1
edukátor v kultuře	1
průvodce	2
administrativní pracovník	2
zřízenec v kulturních zařízeních	1
uklízečka	1
celkem	21

Přepočtený stav zaměstnanců organizace je 19.

S ohledem na skutečnost, že muzeum spravuje druhou nejrozsáhlejší sbírku v Ústeckém kraji a současně bylo v závěru roku 2019 zatíženo projektem „muzeum historických vozidel Praga“, je personálně poddimenzované.

Přehled odborných oddělení

Archeologické pracoviště
Přírodovědné pracoviště
Historické oddělení
Umělecko-historické oddělení
Knihovna
Ekonomicko-správní oddělení

Archeologické pracoviště

Nejrozsáhlejší podsbírka muzea a jedna z největších v kraji je dlouhá desetiletí spravována jedinou kurátorkou na kontinuálně velmi vysoké odborné úrovni, která jednoznačně přesahuje hranice regionu. Kurátorka bude v řešeném období 2021 – 2025 plynule pokračovat v dalším zpracování podsbírky. Vzhledem k rozsahu podsbírky je potřeba na konci uvedeného období zahájit snahy k získání a plnohodnotné přípravě pomocného kurátora a následně nástupce tak, aby byla i v dalších letech zajištěna kontinuita a vysoká odbornost práce s podsbírkou.

Přírodovědné pracoviště

Pracoviště spravuje druhou nejrozsáhlejší podsbírku muzea a je dlouhá desetiletí spravována jediným kurátorem na kontinuálně velmi vysoké odborné úrovni, která jednoznačně přesahuje hranice regionu. Kurátor bude v řešeném období 2021 – 2025 plynule pokračovat ve zhodnocování, rozšiřování a dalším zpracování podsbírky. Vzhledem k rozsahu podsbírky je potřeba na konci uvedeného období zahájit snahy k získání a plnohodnotné přípravě pomocného kurátora a následně nástupce tak, aby byla i v dalších letech zajištěna kontinuita a vysoká odbornost práce přírodovědného pracoviště.

Historické oddělení

Oddělení zastřešuje kurátorskou činností většinu podsbírek (Cín, Etnografie, Hodiny, Lékárna, Nábytek, Terče, Faleristika, Militaria, Numismatika, Fotografie, Pohlednice, Nové dějiny). Významně se také podílí na odborné přípravě a realizaci výstav a další odborné činnosti organizace. Oddělení je v souvislosti s nezbytnou součinností na projektu ÚK, Praga, v posledním roce značně přetíženo, a nemůže se tak plnohodnotně věnovat zadaným úkolům, včetně sbírkotvorné činnosti.

Umělecko-historické oddělení

Oddělení zastřešuje kurátorskou činností umělecké sbírky (Miniatury, Výtvarné umění – obrazy, Výtvarné umění – plastiky, Posamenty, Textil, Lapidárium, Porcelán, Sklo, Staré tisky) a dále konzervátorské práce, podílí se na odborné přípravě a technické realizaci výstav a další odborné činnosti organizace. Má také v gesci koordinaci návštěvnického provozu muzea a kompletní zajišťování muzejní pedagogické činnosti, tvorbu a realizaci všech programů.

Knihovna

Provoz knihovny zajišťuje jedna odborná pracovnice, která je zároveň kurátorkou tří sbírkových fondů, tato kapacita je dostatečná a není plánována žádná změna.

Ekonomicko-správní oddělení

S ohledem na obvyklou kumulaci funkcí jsou součástí oddělení administrativní, techničtí a provozní zaměstnanci, kteří současně plní funkci kurátorskou (Negativy a diapozitivy, Negativy a diapozitivy – filmy, Věda, technika a průmyslová výroba), vedení přírůstkové knihy a CES, Public Relations atd. Oddělení zastřešuje jediná ekonomka, která nemá v organizaci adekvátního zástupce v případě potřeby a je kvůli setrvalé se navyšující ekonomické administrativě, včetně projektu Praga, přetížena.

Depozitáře současný stav detailně

Archeologie

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 3 prostorech: Depozitář A Archeologie, depozitář B Geologie (sdílený) v přízemí a část půdy budovy; depozitář A je používán od počátku 80. let, depozitář B od počátku 90. let, půda od roku 1995. Všechny depozitáře jsou naplněny ze 100 %. Muselo být přikročeno k pronájmu dalších prostor mimo objekty muzea, a ani tato kapacita již nestačí. Depozitáře jsou kapacitně naprosto nevyhovující.

Plocha depozitáře: Depo A: 93 m²; Depo B: 72m²; Půda: 228 m² + další pronajaté prostory (hlavní nádraží)

Typ úložných systémů: Depo A a B kovové regály před r. 1990, dřevěné skříně před r. 1990, půda bedny s nálezy volně na zemi

Počet inv. č.: 10 544

Přírůstkových čísel: 3546, 360 042 kusů

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Předměty ke konzervaci jsou vybírány ad hoc podle stupně ohrožení a kapacitních možností konzervátorských dílen. Pro specifickou konzervaci archeologického materiálu je třeba využít příslušných laboratoří, které jsou bohužel zahlceny.

Tvorba podsbírky: Akcese záleží na nepředvídatelných nálezech a na stavu zpracování výzkumů ve sběrné oblasti muzea odborníky. V řešeném období bude do správy předáno značné množství nálezů z ÚAPPSZČ, v. v. i.

Zvýšení vypovídací hodnoty sbírky je vedle zpracování nových přírůstků vázáno na podrobnou revizi. Tvorba sbírky tak bude naplňována systematickou, časově a odborně velmi náročnou revizí fondů, která může vygenerovat případné požadavky na deakcesi a následně umožní řádnou inventarizaci.

Práce se sbírkou je limitována také personální situací, tato nejrozsáhlejší podsbírka muzea a jedna z největších v kraji je dlouhá desetiletí spravována jedinou kurátorkou, která navíc dovršila důchodový věk, a je jen otázkou času, když svoji odbornou činnost ukončí. Snahy vyvíjené k získání a přípravě nástupce tak, aby byla zajištěna kontinuita a vysoká odbornost další práce s podsbírkou, zatím nebyly úspěšné.

Botanika

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86, v 1. poschodí, v oddělené místnosti od kanceláře kurátora. Prostory jsou naplněny z 98 %.

Plocha depozitáře: 35 m²

Typ úložných systémů: 2 herbářové skříně před r. 1980; 2 herbářové stoly před r. 1980, otevřené policové regály před r. 1990, malá mraznička pořízená přibližně v roce 2000.

Počet inv. čísel: 1 724

Přírůstkových čísel: 265, 65 165 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Předměty ke konzervaci jsou vybírány podle stupně ohrožení.

Tvorba podsbírky: Botanická sbírka byla založena a i do budoucnosti se bude rozšiřovat tak, aby reprezentativně dokumentovala flóru severozápadních Čech a sloužila jako srovnávací a dokladový herbář květeny ČR. Oblastní muzeum v Chomutově je v současné době jediným pracovištěm, kde se systematicky shromažďuje botanický materiál z Krušných hor, Krušnohorského podhůří, Podkrušnohorské pánve a přilehlých částí Středního Poohří, Doupovské pahorkatiny a Doupovských vrchů.

Práce s druhou nejrozsáhlejší podsbírkou muzea je dlouhá desetiletí zajištěna jediným kurátorem a v současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Deakcese sbírkových předmětů bude u přírodovědeckých sbírek v nadcházejícím období zaměřena zejména na předměty, které jsou nevratně poškozeny přirozeným vývojem a jakýmkoli dalším zásahem nezachránitelné.

Kurátor spravuje také fond Rašelina a Geologie.

Cín

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, v komplexu 7 místností, který má jeden samostatný uzamykatelný vchod s mříží. V tomto komplexu je uskladněno 5 podsbírek. Cín se nachází v místnostech č. 18 a 19. Jeho naplněnost je přes 100 %. Tento stav je naprosto nevyhovující.

Plocha depozitáře: Celkem 194 m²; místnost č. 18: 20m²; místnost č. 19: 10 m²

Typ úložných systémů: Původní regály kolem r. 1980

Počet inv. čísel: 888

Přírůstkových čísel: 649, 902 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je provést u několika předmětů celkové restaurování. Předměty jsou průběžně kontrolovány muzejním konzervátorem.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka rozříděna a spravována tak, že nevyžaduje další odbornou selekci. K té je možné přistoupit případně až po hlubším odborném zhodnocení podsbírky. Podsbírka nebyla v posledních letech aktivně rozšiřována a akcese není plánována. Kurátor sbírky spravuje také další rozsáhlé a různorodé fondy Etnografie, Hodiny, Lékárna, Nábytek, Terče.

Etnografie

Stav depozitáře: hlavní budova Palackého 86 ve 2. poschodí, sdílený s depozitářem Nových dějin. Prostor je naplněn přes 100 %, některé předměty jsou umístěny i mimo depozitář. Tento stav je naprosto nevyhovující.

Plocha depozitáře: 118 m²

Typ úložných systémů: Původní regály kolem r. 1980

Počet inv. čísel: 2 802

Přírůstkových čísel: 1971, 3 221 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je provést u několika předmětů celkové restaurování. Předměty jsou průběžně kontrolovány muzejním konzervátorem.

Tvorba podsbírky: Velká rozmanitost a široký záběr podsbírky v současné době neumožňuje užší profilaci a jednoznačné směry dalšího zaměření a případnou strukturalizaci podsbírky bez hlubší badatelské práce se sbírkou. Akcese je limitována také nedostatečnou depozitární kapacitou. Kurátor sbírky není vzděláním etnograf a spravuje také další rozsáhlé a různorodé fondy Cín, Hodiny, Lékárna, Nábytek, Terče.

Faleristika

Stav depozitáře: Hlavní budova Palackého 86, 2. poschodí, depozitář je sdílený s depozitářem pohlednic a fotografií a numismatiky, zároveň slouží jako kancelář historického oddělení. Naplněnost je 60%, sbírka je prostorově nenáročná, současný stav je prozatím vyhovující.

Plocha depozitáře: 20 m²

Typ úložných systémů: 1 kovová schránka se třemi uzamykatelnými šuplíky (2 šuplíky jsou určeny pro faleristiku), kolem r. 1980

Počet inv. čísel: 1 400

Přírůstkových čísel: 197, 1459 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: Jedná se o nově evidovanou podsbírku vytvořenou z převodů z jiných podsbírek muzea a nové akvizice, v současné době je tedy sbírka rozříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Akcese je systematicky plánována. Kurátor podsbírky má ve správě fondy Militaria, Numismatika.

Fotografie

Stav depozitáře: Hlavní budova Palackého 86, 2. poschodí, depozitář je sdílený s depozitářem pohlednic, faleristiky a numismatiky, zároveň slouží jako kancelář historického oddělení. Naplněnost je 90%, prostor je prozatím vyhovující, pouze velké formáty fotografií nelze adekvátně umístit.

Plocha depozitáře: 20 m²

Typ úložných systémů: Uzamykatelná skříň pořízená okolo r. 2010.

Počet inv. čísel: 1372

Přírůstkových čísel: 853, 2928 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Valná většina sbírky nepotřebuje konzervátorský, ani restaurátorský zásah. Ošetřit je však třeba rámy několika desítek fotografií.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka rozříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Rozvoj sbírky je pro budoucnost možný a očekávatelný. Doplnění sbírky probíhá především sběrem a dary z řad

veřejnosti. Zaměření sbírky je čistě regionální, tedy rozvoj sbírky se ubírá tímto směrem. Kurátor podsbírky má ve správě fond Pohlednice.

Geologie

Stav depozitáře: Nachází se v hlavní budově Palackého 86 v přízemí. Depozitář je společný s archeologií. Naplněnost je 90%

Plocha depozitáře: 30 m²

Typ úložných systémů: Pracovní stoly starší 30 let, 2 skříňky před r. 1980. Trubkové a policové regály okolo r. 1980.

Počet inv. čísel: 193

Přírůstkových čísel: 954, 970 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Předměty ke konzervaci jsou vybírány podle stupně ohrožení.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Akcese bude probíhat v souladu se zaměřením přírodovědného pracoviště, sbírkový fond bude v řešeném období doplňován zejména o vzorky z Krušných hor. Kurátor podsbírky má ve správě fondy Botanika, Rašelina.

Hodiny

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, v komplexu 7 místností, který má jeden samostatný uzamykatelný vchod s mříží. V tomto komplexu je uskladněno 5 podsbírek. Hodiny se nacházejí v místnostech č. 17, 20, 21, 22. Naplněnost přesahuje 100 %, předměty jsou umístěny i mimo prostory depozitáře, tento stav je naprosto nevyhovující.

Plocha depozitáře: celkem 194 m²; č. 17: 68 m²; č. 20: 2 m²; č. 21: 40 m²; č. 22: 18 m²

Typ úložných systémů: Původní regály okolo r. 1980.

Počet inv. čísel: 196

Přírůstkových čísel: 196, 196 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je provést u několika předmětů celkové restaurování

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Třetina podsbírky obsahuje produkty značky Kienzle, akcese bude nadále zvyšovat procentuální poměr zastoupení této značky v podsbírce. Kurátor sbírky spravuje také další rozsáhlé a různorodé fondy Etnografie, Cín, Lékárna, Nábytek, Terče.

Lapidárium:

Stav depozitáře: Depozitáře se nacházejí v přízemních prostorách věže v hlavní budově na Palackého 86 a ve sklepení v budově radnice. Zaplněnost ve sklepení je 60%, zaplněnost ve věži 80%. Problémem je skladování sbírkových předmětů na dvou místech, z nichž jeden je špatně přístupný, druhý zase není možné zamknout. Nevhodné je také umístění velké části předmětů na zemi bez adekvátního depozitárního fundusu.

Plocha depozitáře: sklepení: 95 m², věž: 12 m²

Typ úložných systémů: většina věc je uložena na zemi, ve věži se nacházejí velký a malý nízký regál.

Počet inv. čísel: 178

Přírůstkových čísel: 247, 284 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Převážná část předmětů prochází od roku 2001 základním ošetřením. Stav některých předmětů vyžaduje zásah restaurátora a ty jsou zařazeny podle priority do střednědobého plánu restaurování.

Tvorba podsbírky: Kurátor podsbírky je v dočasné funkci a nemá jasnou koncepci rozvoje sbírky, společně s konzervátorem zajišťuje základní péči o podsbírku a inventarizaci. Kurátor sbírky spravuje také fondy Sklo, Porcelán, Staré tisky.

Lékárna:

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, v komplexu 7 místností, který má jeden samostatný uzamykatelný vchod s mříží. V tomto komplexu je uskladněno 5 podsbírek. Lékárna se nachází v místnosti č. 22. Naplněnosti přesahuje 100 %, některé části se nacházejí mimo depozitář. Tento stav je naprosto nevyhovující.

Plocha depozitáře: 18 m²

Typ úložných systémů: Původní regály okolo r. 1980

Počet inv. čísel: 295

Přírůstkových čísel: 230, 903 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je provést u několika předmětů celkové restaurování. Předměty jsou průběžně kontrolovány muzejním konzervátorem, který v případě potřeby operativně odborně zasahuje.

Tvorba podsbírk: Podsírka je de facto již uzavřeným souborem, který se bude nadále rozvíjet jen ve výjimečných případech. V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Kurátor sbírky spravuje také další rozsáhlé a různorodé fondy Etnografie, Cín, Hodiny, Nábytek, Terče.

Militaria

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí. Naplněn je na 90 %. Není možné tam umístit nové exponáty větších rozměrů.

Plocha depozitáře: 30 m²

Typ úložných systémů: 7x dřevěný stojan na chladné a palné zbraně, 9x nástěnný stojan, 1x dřevěný regál – po r. 1990, 1x kovový regál po r. 1980, 1x stojan na meče po r. 2000

Počet inv. čísel: 488

Přírůstkových čísel: 370, 539 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je provést u několika předmětů celkové restaurování. Předměty jsou průběžně kontrolovány muzejním konzervátorem, který v případě potřeby operativně odborně zasahuje.

Tvorba podsbírk: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Kurátor podsbírk má jasnou koncepci jejího dalšího rozvoje a zhodnocení. Kurátor sbírky spravuje také fondy Numismatika, Faleristika.

Miniatury

Stav depozitáře: Nachází se v hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, podsírka je umístěna v uzamykatelné kovové skříni, která se nachází v depozitáři výtvarného umění. Naplněnost skříně je 60%, což je dostačující, bylo by však dobré skříň nahradit za jinou s bezpečnostním zámekem.

Plocha depozitáře: Depozitář výtvarného umění 117 m²

Typ úložných systémů: Uzamykatelná kovová skříň předválečné výroby

Počet inv. čísel: 168

Přírůstkových čísel: 165, 167 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Naprostá většina předmětů byla v předešlých letech zrestaurována, takže kromě pravidelné kontroly nevyžadují žádný restaurátorský nebo konzervátorský zásah.

Tvorba podsbírk: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje nové členění. Podsírka je de facto již uzavřeným souborem, který se bude nadále rozvíjet jen ve výjimečných případech s ohledem na finanční možnosti organizace. Tvorba bude reflektovat spíše odborné vytěžení současných výzkumů, které na podsbírkce probíhají. Kurátor sbírky spravuje také fondy Výtvarné umění – obrazy, Výtvarné umění – plastiky.

Místní tisky

Stav depozitáře: Předměty jsou uloženy na dvou místech, v uzamykatelné chodbě v 2. poschodí v hlavní budově a v úložné skříni v muzejní knihovně. Naplněnost chodby je 100%, muzejní knihovna je zaplněna na 70 %.

Plocha depozitáře: Chodba 23 m², knihovna 118 m²

Typ úložných systémů: Regály okolo r. 1970, skříně po r. 1990

Počet inv. čísel: 1775

Přírůstkových čísel: 2135, 2393 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírk: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Sbírk je dlouhodobě kontinuálně rozšiřována v konstantních mantinelech. Kurátor sbírky spravuje také fondy Místní tisky časopisy, Písemnosti a tisky.

Místní tisky časopisy

Stav depozitáře: Předměty jsou uloženy na dvou místech, v uzamykatelné chodbě v 2. poschodí v hlavní budově a v úložné skříni v muzejní knihovně. Naplněnost chodby je 100%, muzejní knihovna je zaplněna na 70 %.

Plocha depozitáře: Chodba 23 m², knihovna 118 m²

Typ úložných systémů: Regály okolo r. 1970, skříně po r. 1990

Počet inv. čísel: 671

Přírůstkových čísel: 711, 721 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je oprava poškozených vazeb svázaných novin.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Sběrka je dlouhodobě kontinuálně rozšiřována v konstantně nastavených mantinelech. Kurátor sbírky spravuje také fondy Místní tisky, Písemnosti a tisky.

Nábytek

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, v komplexu 7 místností, který má jeden samostatný uzamykatelný vchod s mříží. V tomto komplexu je uskladněno 5 podsbírek, podsbírka Nábytek se nachází ve všech místnostech. Naplněnost přesahuje 100 %, předměty musejí být umístěny i mimo depozitáře. Tento stav je naprosto nevyhovující.

Plocha depozitáře: 194 m²

Typ úložných systémů: Původní regály okolo r. 1980

Počet inv. čísel: 330

Přírůstkových čísel: 314, 385 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Je stanoven plán na restaurování předmětů v horizontu tří let.

Tvorba podsbírky: Přeplněnost současných depozitářních prostor neumožňuje jakýkoliv další rozvoj podsbírky. Stejně tak široký záběr podsbírek, které má kurátor ve správě, neumožňuje hlubší odborné zpracování všech svěřených podsbírek. Kurátor spravuje také různorodé rozsáhlé fondy Cín, Etnografie, Hodiny, Lékárna, Terče.

Negativy a diapozitivy

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, součást kanceláře kurátora. Naplněnost je 90%, stav depozitáře je dostatečný.

Plocha depozitáře: 8 m²

Typ úložných systémů: Kovové uzamykatelné lístkovnice okolo r. 1980

Počet inv. čísel: 2678

Přírůstkových čísel: 259, 2685 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Kurátor se systematicky nevěnuje rozvíjení sbírky, podsbírka se tak dále aktivně nerozvíjí a slouží k badatelským účelům. Kurátor sbírky spravuje také fondy Negativy a diapozitivy – filmy, Věda, technika a průmyslová výroba.

Negativy a diapozitivy – filmy

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, společně i pro podsbírky Věda technika a průmyslová výroba. Naplněnost je 90%. Stav depozitáře je dostatečný.

Plocha depozitáře: 13 m²

Typ úložných systémů: Kovové regály, přibližně okolo r. 1970

Počet inv. čísel: 29

Přírůstkových čísel: 15, 236 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka spravována tak, že nevyžaduje žádné další členění. Kurátor se systematicky nevěnuje rozvíjení sbírky, podsbírka se tak dále aktivně nerozvíjí a slouží k badatelským účelům. Kurátor sbírky spravuje také fondy Negativy a diapozitivy, Věda, technika a průmyslová výroba.

Nové Dějiny

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, depozitář je sdílený s etnografií. Naplněnost depozitáře přesahuje 100 %, tento stav je naprosto nevyhovující a brání rozvoji sbírky.

Plocha depozitáře: 118 m²

Typ úložných systémů: Původní regály okolo r. 1980

Počet inv. čísel: 2414

Přírůstkových čísel: 1124, 3118 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu nejsou konzervace a restaurování. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: V předešlém období došlo k selekci části podsbírky (ND odznaky) a vytvoření nové podsbírky (Faleristika) v současné době je sbírka spravována tak, že již nevyžaduje žádné změny v členění. V řešeném období se akcese zaměří na získání předmětů zejména do části podsbírky Nové dějiny – archiválie (listinný materiál, pozůstalosti atd.).

Numismatika

Stav depozitáře: Hlavní budova Palackého 86, 2. poschodí, depozitář je sdílený s depozitářem pohlednic a fotografií, faleristiky, zároveň slouží jako kancelář historického oddělení. Naplněnost je 90%. Sběrka je prostorově nenáročná, stav depozitáře je vyhovující.

Plocha depozitáře: 20 m²

Typ úložných systémů: 1 kovová schránka se třemi uzamykatelnými šuplíky, jeden šuplík je vyhrazen pro numismatiku. Naplněnost depozitáře je 50%.

Počet inv. čísel: 900

Přírůstkových čísel: 71, 994 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování.

Podsíbírka je systematicky rozšiřována. Kurátor sbírky spravuje také fondy Faleristika, Militaria.

Písemnosti a tisky

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 na dvou místech, v uzamykatelné chodbě ve 2. poschodí a v úložné skříni v muzejní knihovně v 1. poschodí. Naplněnost chodby je 100%, muzejní knihovna je zaplněna na 70 %.

Plocha depozitáře: Chodba 23 m², knihovna 118 m²

Typ úložných systémů: Regály okolo r. 1970, skříně po r. 1990

Počet inv. čísel: 1490

Přírůstkových čísel: 1230, 1755 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování.

Podsíbírka je systematicky rozšiřována. Kurátor sbírky spravuje také fondy Místní tisky časopisy, Místní tisky.

Pohlednice

Stav depozitáře: Hlavní budova Palackého 86, 2. poschodí, depozitář je sdílený s depozitářem fotografie, faleristiky a numismatiky, zároveň slouží jako kancelář historického oddělení. Naplněnost je 90%. Prostor je prozatím vyhovující.

Plocha depozitáře: 20 m²

Typ úložných systémů: Uzamykatelná skříň pořízená okolo r. 2010.

Počet inv. čísel: 2830

Přírůstkových čísel: 1745, 3150 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Vzhledem k dobrému stavu pohlednic není v plánu žádná rozsáhlá konzervace ani restaurování.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování.

Podsíbírka bude systematicky rozšiřována. Kapacita depozitárních skříní umožňuje další rozvoj sbírky.

Kurátor sbírky spravuje také fond Fotografie.

Porcelán

Stav depozitáře: Nachází se v budově radnice. Jako depozitář se používá od r. 2003, kdy došlo k reorganizaci prostorů, nedošlo však k žádné rekonstrukci. Naplněnost je 85%. V depozitáři chybějí okenní clony a uzavřené regály.

Plocha depozitáře: 32,5 m²

Typ úložných systémů: Velké kovové regály s mnoha policemi z roku 2003.

Počet inv. čísel: 1666

Přírůstkových čísel: 1190, 1714 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádné restaurování ani konzervace.

Tvorba podsbírky: Kurátor podsbírky je v dočasné funkci a nemá jasnou koncepci rozvoje sbírky, společně s konzervátorem zajišťuje základní péči o podsbírku a inventarizaci. Kurátor sbírky spravuje také fondy Lapidárium, Sklo, Staré tisky.

Posamenty

Stav depozitáře: V hlavní budově muzea, v 1. patře, samostatná místnost přístupná z kanceláře kurátora. Naplněnost je 50%. Chybějí tam okenní clony a modernější úložné prostory.

Plocha depozitáře: 31 m²

Typ úložných systémů: 4x regály, 2x nevyhovující dvoudvěřová skříň, 3x nevyhovující skříň, 6x lavice, pultový mrazák

Počet inv. čísel: 4340

Přírůstkových čísel: 3698, 16 546 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádná konzervace ani restaurování předmětů. Stav většiny předmětů to nevyžaduje.

Tvorba podsbírky: Velké nároky na dostatečnou časovou dotaci, adekvátní počtu předmětů v podsbírce, pro hlubší badatelskou práci se sbírkou v současné době neumožňují užší profilaci a případnou další strukturalizaci podsbírky. Akcese probíhá systematicky. Kurátor sbírky spravuje také fond Textil.

Rašelina

Stav depozitáře: Nachází se v hlavní budově Palackého 86 v přízemí. Depozitář je společný s archeologií. Naplněnost je 90%.

Plocha depozitáře: 30 m²

Typ úložných systémů: Pracovní stoly starší 30 let, 2 skříňky před r. 1980. Trubkové a policové regály okolo r. 1980.

Počet inv. čísel: 700

Přírůstkových čísel: 700, 868 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádné restaurování ani konzervace.

Tvorba podsbírky: Vznik sbírkového fondu a jeho rozšiřování je úzce spjatou s těžbou rašeliny a se založením výzkumné rašelinové stanice v Hoře Sv. Šebestiána. Jedná se o uzavřený fond, v současné době je tedy sbírka roztríděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Kurátor sbírky spravuje také rozsáhlé fondy Botanika, Geologie.

Sklo

Stav depozitáře: Nachází se v budově radnice. Jako depozitář se používá od r. 2003, kdy došlo k reorganizaci prostorů, nedošlo však k žádné rekonstrukci. Naplněnost je 60%. V depozitáři chybějí okenní clony a uzavřené regály.

Plocha depozitáře: 10,5 m²

Typ úložných systémů: 6 velkých kovových regálů s protiprachovými zábranami z papíru.

Počet inv. čísel: 372

Přírůstkových čísel: 307, 436 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu není žádné restaurování ani konzervace.

Tvorba podsbírky: Kurátor podsbírky je v dočasné funkci a nemá jasnou koncepci rozvoje sbírky, společně s konzervátorem zajišťuje základní péči o podsbírku a inventarizaci. Kurátor sbírky spravuje také fondy Lapidárium, Porcelán, Staré tisky.

Staré tisky

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 na dvou místech, v muzejní knihovně v obývací stěně a ve skříni v místnosti ve věži za ředitelnu, kde kolísají teploty a navíc se tam zároveň nachází i vodovodní potrubí. Naplněnost stěny v knihovně je 60%, skříň ve věži 80%.

Plocha depozitáře: Knihovna 118 m², místnost ve věži 15 m²

Typ úložných systémů: obývací (pokojevá) stěna z 80. let, vestavěná skříň se zámkem.

Počet inv. čísel: 386

Přírůstkových čísel: 279, 487 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Stav některých knih vyžaduje zásah restaurátora, to probíhá pravidelně podle střednědobého plánu na restaurování vytvořeného na základě restaurátorského posudku podsbírky.

Tvorba podsbírky: Kurátor podsbírky je v dočasné funkci a nemá jasnou koncepci rozvoje sbírky, společně s konzervátorem zajišťuje základní péči o podsbírku a inventarizaci. Kurátor sbírky spravuje také fondy Sklo, Porcelán, Lapidárium.

Terče

Stav depozitáře: v hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, v komplexu 7 místností, který má jeden samostatný uzamykatelný vchod s mříží. V tomto komplexu je uskladněno 5 podsbírek. Terče jsou v místnostech 16 a 17. Naplněnost depozitáře přesahuje 100 %, tento stav je naprosto nevyhovující a brání rozvoji sbírky.

Plocha depozitáře: Místnost č. 16: 37 m², č. 17: 67 m²

Typ úložných systémů: Původní regály okolo r. 1980

Počet inv. čísel: 32

Přírůstkových čísel: 32, 32 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu zatím není žádné konzervování ani restaurování.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Akcese nejsou plánovány. Kurátor sbírky spravuje také různorodé a rozsáhlé fondy Cín, Etnografie, Hodiny, Lékárna, Nábytek.

Textil

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86, 2. poschodí. Samostatná uzamykatelná místnost. Naplněnost je 70%. V depozitáři chybějí okenní clony a modernější úložné prostory.

Plocha depozitáře: 26,5 m²

Typ úložných systémů: 1x regál na prapory, 3x stojanový věšák, 2x věšák kulatý, 5x kovový regál

Počet inv. čísel: 501

Přírůstkových čísel: 459, 814 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

V plánu je provést u několika předmětů restaurování.

Tvorba podsbírky: Velké nároky na dostatečnou časovou dotaci na adekvátní hlubší badatelskou práci se sbírkou v současné době neumožňují užší profilaci a případnou další strukturalizaci podsbírky (uniformy, prapory, civilní oblečení apod.). Akcese probíhá systematicky a kontinuálně. Kurátor sbírky spravuje také rozsáhlý fond Posamenty.

Věda technika a průmyslová výroba

Stav depozitáře: V hlavní budově Palackého 86 ve 2. poschodí, společně i pro podsbírky Věda technika a průmyslová výroba. Naplněnost je 90%. Stav depozitáře je dostatečný.

Plocha depozitáře: 13 m²

Typ úložných systémů: Kovové regály, přibližně okolo r. 1970

Počet inv. čísel: 146

Přírůstkových čísel: 138, 220 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Předměty jsou průběžně kontrolovány muzejním konzervátorem, který v případě potřeby operativně zasahuje a konzervuje sbírkové předměty. Restaurování není plánováno.

Tvorba podsbírky: V současné době sbírka nevyžaduje žádné další rozčleňování. Akcese není systematicky plánována. Kurátor sbírky spravuje také fondy Negativy a diapozitivy – filmy, Negativy a diapozitivy.

Výtvarné umění – obrazy

Stav depozitáře: Hlavní budova Palackého 86, 2. poschodí. Naplněnost je 85%, je možné do depozitáře přidat ještě jeden regál, ten by však bránil v manipulaci se sbírkovými předměty.

Plocha depozitáře: 117 m²

Typ úložných systémů: 7x kovový regál, 3x výkresová skříň, 1x dřevěná skříň

Počet inv. čísel: 2697

Přírůstkových čísel: 1914, 2875 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Stávající stav sbírkových předmětů vyžaduje jak konzervátorské, tak restaurátorské zásahy. Každoročně je na vybraných předmětech proveden restaurátorský i konzervátorský zásah, který je plánován především s ohledem na stupeň poškození předmětů a podle potřeby k výstavním účelům.

Tvorba podsbírky: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Akcese je systematicky plánována. Kurátor sbírky spravuje také fondy Výtvarné umění – plastiky, Miniatury.

Výtvarné umění – plastiky

Stav depozitáře: Hlavní budova Palackého 86, 2. poschodí. Naplněnost je sice 85%, a pro zvýšení kapacity by bylo možné do depozitáře přidat ještě jeden regál, ten by však bránil v manipulaci se sbírkovými předměty.

Plocha depozitáře: 117 m²

Typ úložných systémů: 7x kovový regál, 3x výkresová skříň, 1x dřevěná skříň

Počet inv. čísel: 233

Přírůstkových čísel: 227, 243 ks

Stav podsbírek z hlediska konzervace a plán konzervace:

Stávající stav sbírkových předmětů vyžaduje jak konzervátorské, tak restaurátorské zásahy. Každoročně je na vybraných předmětech proveden restaurátorský i konzervátorský zásah, který je plánován především s ohledem na stupeň poškození předmětů a podle potřeby k výstavním účelům.

Tvorba podsbírký: V současné době je sbírka roztříděna a spravována tak, že nevyžaduje žádné další rozčleňování. Akcese není plánovaná s finančních důvodů. Kurátor sbírky spravuje také fondy Výtvarné umění – obrazy, Miniatury.

7. **Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost**

Poradním sbor pro sbírkotvornou činnost muzea je poradním orgánem ředitele muzea v souladu se zřizovací listinou, článkem XII, bodem č. 16, na jehož základě ředitel organizace zřizuje poradní sbor pro sbírkotvornou činnost, jmenuje a odvolává jeho členy s tím, že jedním ze členů sboru je vždy zástupce zřizovatele. Ve vnitřních předpisech organizace je to ukotveno v příkazu ředitelky č. 134/2018.

Kurátor každé podsbírký je základním a rozhodujícím činitelem při tvorbě podsbírký, odborném zpracování a využívání sbírkových předmětů. Spolu s konzervátorem tvoří základní tým pečující o dlouhodobé uchování sbírkových předmětů.

Akvizice 2018–2020

V uvedeném období došlo k jistému útlumu akvizičních aktivit, a to zejména ze dvou zásadních důvodů. Na základě novely vyhlášky č. 410/2009 Sb. (kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky), kdy od počátku roku 2018 panovaly značné nejasnosti v aplikaci novely do praxe sbírkotvorných institucí, byl zřizovatel nucen řešit nejasnosti kolem výkladu vyhlášky a jejího uvedení do praxe, včetně administrativního postupu evidence a oceňování nově nabytých sbírkových předmětů. To zapříčinilo stagnaci akvizičních aktivit muzea. Situace se v průběhu roku 2018 upravila, a v druhém pololetí tak mohlo proběhnout jednání Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost. Další zásadní stagnaci přinesl rok 2020, kdy v důsledku opatření proti dopadům pandemie zřizovatel pozastavil čerpání investičního fondu, ze kterého jsou akvizice hrazeny (usnesení RÚK 013/91R/2020 ze dne 18. 3. 2020).

Plán akvizic (akviziční činnost) na období 2021–2025

Akviziční plán má zásadní význam, protože vymezuje oblasti sběratelského zájmu sbírkotvorné instituce. Pro zřizovatele je základní přehled jistotou budoucího zhodnocení sbírky, která je v jeho vlastnictví. Naplnění plánu akvizic je v samotném zájmu vlastníka sbírky, zřizovatele, a měl by tak standardně počítat s výdaji, které jsou s těmito aktivitami spojeny. V obecné rovině pohledu tak vlastník zhodnocuje vlastní majetek.

Sbírkotvorná činnost nemůže mít paušálně charakter akvizic na základě nahodilých nabídek, proto aby tato činnost byla skutečně kvalitním zhodnocením stávající sbírky, je nutné umožnit kurátorům sbírek dostatečný čas a prostor na bádání a odborné zpracování jednotlivých podsbírek, které následně umožní přesnější zacílení na akvizice předmětů a konceptuální tvorbu sbírky. Na základě analýzy jednotlivých podsbírek tak lze stanovit záměr a tomu následně podřídít výběr předmětů.

V rámci zkvalitnění sbírkotvorného procesu je v uvedeném období v plánu:

- rozšíření poradního sboru o další odborné spolupracovníky s kompetencemi s ohledem na strukturu muzejních podsbírek
- zajištění dostatečné kapacity depozitářů na období 2021–2025, respektive 2021–2031
- zajištění prostoru a času kurátorům sbírek pro odbornou práci se sbírkami, což bude velmi náročné kvůli souběhu více funkcí u každého jednotlivce
- snaha o získání externích odborných spolupracovníků pro zpracování stagnujících fondů
- zajištění finančních prostředků na akvizice (více zdroje financování není bohužel realizovatelné, u ISO dotace MK ČR narážíme na nemožnost splnění nastavených parametrů)

Podsíbírka Archeologie

Akvizice v dalších letech nelze u archeologických sbírek předem stanovit nebo plánovat. Archeologická sbírka může být rozšiřována pouze nálezy z archeologických výzkumů, jež jsou závislé na společenské objednávce, nebo náhodnými nálezy, a to i laickými, nebo vlastními sběry v rámci plánovaných aktivit většinou opět v závislosti na společenské objednávce (tj. stavební práce, vědecký výzkum).

Podsíbírka Botanika

Botanická sbírka se bude i v následujícím období rozšiřovat tak, aby reprezentativně dokumentovala flóru severozápadních Čech a sloužila jako srovnávací a dokladový herbář květeny ČR. Značná část nových přírůstků je pravidelně pořizována vlastním sběrem v terénu.

Podsíbírka Cín

Sbírka není v posledních letech aktivně rozšiřována a čeká na další odborné zhodnocení. Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány.

Podsbírka Etnografie

Sbírka se nadále věnuje získávání předmětů spojených s každodenním životem v regionu. Nicméně další rozvoj podsbírky je limitován nedostatečnou depozitární kapacitou.

Podsbírka Faleristika

Do budoucna muzeum počítá s dalším rozšiřováním podsbírky se zvláštním zřetelem na odznaky a medaile spojené teritoriálně s bývalým okresem Chomutov bez specifického časového ohraničení.

Podsbírka Fotografie

Podsbírka se systematicky dlouhodobě rozvíjí i nadále mapováním a dokumentováním každodenního života a vlastní činnosti muzea od roku 1989 až do současnosti.

Podsbírka Geologie

Plánováno je doplnění fondu nákupem, darem i vlastním sběrem (chybějící lokality, minerály). V souladu se zaměřením přírodovědného pracoviště je sbírkový fond v současné době doplňován (zejména vlastní sbírkotvornou činností) o vzorky z Krušných hor (především chybějící minerály a horniny a leštěné vzorky drahokamových odrůd křemene z různých lokalit), Podkrušnohorské pánve a přilehlé části Doupovských hor.

Podsbírka Hodiny

Další rozvoj podsbírky je zaměřen na doplnění chybějících typů hodin značky Kienzle, případně na časové období, které není v podsbírce doposud zastoupeno.

Podsbírka Lapidárium

Podsbírka je příležitostně doplňována (vykopávky, nálezy, převody z jiných institucí) a čeká na další odborné zhodnocení. Významnější rozvoj podsbírky je zásadně limitován také neadekvátní depozitární kapacitou.

Podsbírka Lékárna

Rozšíření této podsbírky je limitováno její specifičností, při akviziční činnosti již nelze předpokládat větší akvizicí předmětů z místních historických lékáren. Další rozvoj podsbírky je limitován také nedostatečnou depozitární kapacitou a nemožností uložení souboru uceleně v jednom depozitáři.

Podsbírka Militaria

Nejnovějším akvizičním cílem je získat zbraně a vybavení z období první republiky, druhé světové války a z období let 1950–1990. Zvláštní zřetel je brán na militaria spojená s bývalým okresem Chomutov.

Podsbírka Miniatury

Vzhledem k omezené nabídce kvalitních miniatur a jejich vysoké pořizovací ceně nejsou akvizice v uvedeném období plánovány.

Podsbírka Místní tisky

V uvedeném období bude podsbírka i nadále doplňována koupí, dary i vlastním sběrem nejen o nově vydávané materiály se vztahem k regionu, ale i o publikace a katalogy k výstavám Oblastního muzea v Chomutově.

Podsbírka Místní tisky a časopisy

V uvedeném období bude podsbírka i nadále doplňována koupí, dary i vlastním sběrem o noviny a časopisy vydávané různými regionálními organizacemi a podniky na Chomutovsku.

Podsbírka Nábytek

Další rozvoj podsbírky je jednoznačně limitován nedostatečnou depozitární kapacitou, ale také požadavkem na hlubší odborné zhodnocení.

Podsbírka Negativy a diapositivy

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány.

Podsbírka Negativy a diapositivy – filmy

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány.

Podsbírka Nové dějiny

Podsbírka se bude v uvedeném období rozšiřovat především o listinnou dokumentaci, protože se pravidelně se objevují nabídky na sběr zajímavých písemností, které nepodléhají zákonu o archivnictví, ale jsou významnými dokumenty o

historii obyvatelstva (fyzických osob i podniků) v regionu. U části podsbírký Nové dějiny – poštovní známky je plánován odkup další části z významné soukromé sbírky MVDr. V. Svobody se vztahem k Chomutovu.

Podsíbírka Numismatika

V uvedeném období muzeum počítá se zaměřením akvizic na mincovní období denárové, brakteátové, grošové a tolarové.

Podsíbírka Pohlednice

Akvizice budou zaměřeny na sběr pohlednic měst a obcí, které nejsou doposud zastoupeny adekvátně. Jsou to město Jirkov a o mnohé obce v Krušnohoří a Doupovských horách. Akviziční záběr je směřován i na pohlednice po roce 1945, ani jejich dosavadní zastoupení v podsbírcce není dostatečné.

Podsíbírka Písemnosti a tisky

Podsíbírka se kontinuálně rozšiřuje vlastním sběrem tematicky o plakáty, pozvánky na různé kulturní, sportovní, společenské nebo politické akce, kulturní kalendáře, letáky, jízdní řády, etikety atd., a to především od kulturních zařízení na Chomutovsku. Nadále bude schraňovat také doklady o vlastních akcích muzea.

Podsíbírka Porcelán

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány, s ohledem na expozici porcelánu na zámku v Klášterci nad Ohří je rozsáhlejší rozšiřování podsbírký o současnou i minulou regionální produkci neefektivní. Sbíрка tak není dlouhodobě systematicky rozšiřována a dlouhodobě také čeká na komplexní odborné zhodnocení.

Podsíbírka Posamenty

Podsíbírka bude v uvedeném období průběžně rozšiřována akvizicemi formou darů i koupí. Akvizice si udržují plánované mantinely v regionální produkci. Cílem je rozšiřovat sbírku o předměty z období: 1. pol. 20. století – krajkářská a posamentární výroba v Krušných horách; 2. pol. 20. století – krajkářská a posamentární výroba mimo oblast Krušných hor; 2. pol. 20. století – krajkářská a posamentární výroba Čechy. Vzhledem k rozsáhlosti sbírky na komplexnější odborné zpracování teprve čeká a v této souvislosti je plánována přeshraniční spolupráce s muzeem v Annabeg-Buchholzi, kde se uvedené problematice dlouhodobě věnují a projevíli zájem o spolupráci. Mohou nám tak přispět svými odbornými znalostmi.

Podsíbírka Textil

V uvedeném období bude fond pravidelně doplňován o textilie z 60., 70. a 80. let 20. století, a to mimo jiné také z důvodu častého využití těchto předmětů při realizaci výstav.

Podsíbírka Rašelina

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány. Tento specifický sbírkový fond je uzavřen a nebude již docházet k jeho doplňování.

Podsíbírka Sklo

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány. Sbíрка není dlouhodobě systematicky rozšiřována a dlouhodobě také čeká na komplexní odborné zhodnocení.

Podsíbírka Staré tisky

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány. Podsíbírka není v posledních letech aktivně rozšiřována, to je možné až na základě odborného zhodnocení fondu, na jehož výstupech mohou být vytyčeny případné akviziční priority.

Podsíbírka Terče

Další rozšíření podsbírký připadá v úvahu pouze na základě mimořádné příležitosti k nákupu nebo sběru historického terče, případně navázáním spolupráce s nově obnovenými ostrostřeleckými společnostmi a sběrem jejich současných terčů.

Podsíbírka Věda, technika a průmyslová výroba

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány. Podsíbírka je rozšiřována spíše nahodile.

Podsíbírka Výtvarné umění – obrazy

Podsíbírka bude v uvedeném období pravidelně a systematicky doplňována o díla současných umělců působících v našem regionu, hlavním kritériem výběru bude především umělecká kvalita děl.

Podsbírka Výtvarné umění – plastiky

Akvizice v uvedeném období nejsou plánovány. Vzhledem k omezené nabídce a vysoké cenové náročnosti na pořízení soch je akviziční činnost omezena především na dary a výjimečně na záchranné sběry nebo převody z ohrožených památek. Ze stejných důvodů nejsou odkupována kvalitní sochařská díla současných regionálních umělců.

8. Knihovna

Veřejně přístupná základní knihovna se specializovaným knihovním fondem.

Evidenční číslo knihovny evidované dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. je 2604/2002. Sigla: CVE 001

Založení knihovny je možno datovat rokem 1923 zároveň s otevřením Městského muzea v Chomutově. Jejím základem se stalo torzo staré chomutovské gymnaziální knihovny a bývalé knihovny alžbětinského kláštera v Kadani. Roku 1937 byla knihovna uspořádána (obsahovala tehdy na 1 700 svazků), na čemž se významně podílel ředitel muzea dr. Rudolf Wenisch. Knihovní fond byl kontinuálně a systematicky doplňován nákupy odborné literatury z řady vědních oborů zastoupených v muzeu.

V současnosti knihovna sídlí v hlavní budově muzea na Palackého 86. Knihovna spravuje knihovní fond, jehož součástí jsou také podsbírky Místní tisky a časopisy, Místní tisky a Písemnosti a tisky. Knihovna spolupracuje na digitalizaci fondu s Krajskou digitalizační jednotkou Krajského úřadu v Ústí nad Labem. Digitalizované dokumenty jsou přístupné na webových stránkách.

Knihovní fond

Současná muzejní knihovna pečuje o fond 21 820 svazků. Fond knihovny je rozdělen na dvě části: sbírkovou a specializovanou. Sbírková část se dělí na historické fondy (rukopisy, staré tisky, kramářské písně), regionální literaturu a regionální periodika. Specializovaná část na odbornou literaturu a periodika.

Ve sbírce starých tisků (tisky do r. 1880) převládá literatura zaměřená na náboženství, přírodní vědy, právo, historie atd. Nejcenější knihou ve sbírce je Pharmacoepia Augustiana reformata od Joannise Zwelferiho z roku 1667, ale za připomínku stojí i řada dalších. Mezi nimi zejména Chronologické dějiny Čech, dílo chomutovského rodáka Františka Pubičky, městské právo Království českého z roku 1700 a třídílná příručka mechaniky (Handbuch der Mechanik) od Franze Josefa Gerstnera. Ke knihám nejvyužívanějším pro historické bádání patří Schallerova a Sommerova topografie.

Regionální literatura mapuje území chomutovského regionu, zčásti Mostecko, Lounsko, Chebsko a Karlovarsko. Zahrnuje adresáře, příležitostné tisky, telefonní seznamy, ale i vlastivědná a historická pojednání představující nedocenitelný zdroj historických informací. Mezi jinými lze zvláště vyzdvihnout Heimatskunde des politischen Bezirkes Komotau z r. 1898 a Geschichte der Stadt Weipert J. Wilda.

9. Vnitřní a vnější priority při získávání vhodných předmětů do sbírky: specializace organizace

Ve sbírkotvorné koncepci, kterou se muzeum řídí, bude i v dalším období prioritně reflektován význam muzejních sbírek jakožto svědectví zásadního významu v regionu severozápadních Čech, respektive Chomutovska, Krušných hor a Krušnohorského podhůří, Podkrušnohorské pánve, Středního Poohří, Doupovské pahorkatiny a Doupovských vrchů. V pohledu na sbírku bude projevna snaha o nadčasovost v souhrě se snahou o seberefexi, která minimalizuje aktuální myšlenkové proudy nebo zvyklosti muzea. Bude usilováno o zachování významnosti a celistvosti sbírky.

Primárním motivem akviziční činnosti bude i nadále postupné rozvíjení a obohacování stávajících fondů se sekundárním přihlédnutím k aktuálním potřebám vyvolaným výstavní a expoziční činností.

Vnitřní priority pro získávání přírůstků a zhodnocení sbírky

- obohacování sbírek na základě koupí, darů, sběru
- získávání přírůstků vlastním terénním sběrem (např. přírodovědné sbírky)
- zkvalitňování a doplňování stávajících sbírek na základě vlastních výzkumů
- spolupráce se sběrateli (např. Numismatika, Faleristika, ND poštovní známky)
- podpora donací
- revize některých sbírkových fondů včetně doprovodné dokumentace
- pozornost bude věnována fondům, které byly v minulých letech opomíjeny
- snaha prezentovat významnější část předmětů ve výstavách
- zohlednit estetický a vypovídací charakter předmětů pro plánovanou novou expozici

Vnější priority při získávání přírůstků a zhodnocení sbírky

- V praxi se budou uplatňovat všechny dostupné formy (vlastní výzkum, převody, nákupy, dary, odkazy) v závislosti na dostupných finančních zdrojích.
- Kurátor sbírek má, mimo jiné činnosti, kvalifikovaně provádět zhodnocení podsbírky (determinace, vědecké zpracování) a zajistit tak zvýšení její vypovídací schopnosti. Kvalitně a přesně může poté kurátor stanovit akviziční plán. Odborné zhodnocení provádí ideálně pracovník specializovaný v příslušném oboru. Vzhledem k značné

různorodosti sbírek muzea není možné zajistit adekvátní počet specialistů na každou z podsbírek, a to je důvod, proč některé podsbírký dlouhodobě stagnují a není rozvíjen jejich potenciál. To lze řešit snahou o navázání spolupráce s ostatními vědeckými a vzdělávacími institucemi působícími v daných oblastech, např. zpracování podsbírký jako tématu bakalářské nebo diplomové práce.

10. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Vyřazování předmětů ze sbírky a sbírkové evidence je součástí odborné kurátorské práce se sbírkovým fondem. Děje se výhradně z důvodů uvedených v zákoně (zák. č. 122/2000 Sb., § 9, odst. 1, písm. j a odst. 5), které jsou shrnuty a podrobně vysvětleny v Příručce muzejníkově I. (kap. II. C) a metodickém pokynu MK ČR č. j. 53/2001 (čl. VI).

Deakcese sbírkových předmětů bude v nadcházejícím období probíhat spíše ve výjimečných případech a lze ji předpokládat u:

- předmětů, které jsou nevratně poškozeny přirozeným vývojem a jsou jakýmkoli dalším zásahem nezachránitelné (např. předměty z přírodovědné podsbírký)
- multiplikátů ve sbírkách
- předmětů bez vypovídací hodnoty, které neodpovídají aktuální akviziční koncepci
- předmětů v minulosti špatně determinovaných

Případnou hromadnou deakcesí je možné očekávat v souvislosti s pokračující revizí archeologické sbírky tak, jako tomu bylo i v předešlém období.

Postup při vyřazování předmětů

Návrh na vyřazení sbírkového předmětu podává písemně na základě odborného posouzení kurátor příslušné podsbírký, současně se zdůvodněním doloží externí odborný posudek. K návrhu se na svém jednání vyjadřuje Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost, a to formou posouzení souladu návrhu s legislativními důvody opravňujícími k vyřazení předmětu a současně koncepcí sbírkotvorné činnosti.

Na základě písemného stanoviska poradního sboru vydá ředitel rozhodnutí o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti daného předmětu. Toto rozhodnutí musí obsahovat důvody přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti. Návrh na vyřazení předmětu ze sbírkové evidence a ze sbírky zpracuje následně správce CES v rámci pravidelné aktualizace zápisu sbírky v CES. Tento návrh spolu s kopií stanoviska poradního sboru a rozhodnutí ředitele předkládá MK ČR, které posuzuje, zda byly naplněny zákonné důvody pro vyřazení. Předmět lze považovat za vyřazený až v okamžiku obdržení rozhodnutí MK ČR o provedení změny, tedy o zrušení příslušného přírůstkového nebo inventárního čísla.

Zákon neumožňuje vyřadit pouze část sbírkového předmětu, ale jedině celý sbírkový předmět. Přesto se může ukázat přebytečná nebo neupotřebitelná pouze část sbírkového předmětu, je-li tento tvořen souborem více věcí. V tom případě se postupuje tímto způsobem:

- a) je-li předmět veden pouze v chronologické evidenci, musejí být jeho části nejprve zapsány pod dvěma a více čísly do systematické evidence a následně musí dojít k aktualizaci zápisu sbírky v CES, teprve poté může být vyřazen předmět, který je neupotřebitelný nebo přebytečný,
- b) je-li předmět zapsán v systematické evidenci, poté se části, které mají ve sbírce zůstat, nově zapíší pod jedním nebo více inventárními čísly a provede se aktualizace zápisu v CES; původní sbírkový předmět, nyní již tvořený pouze věcmi pro sbírku přebytečnými nebo neupotřebitelnými, se vyřadí a provede se druhá změna zápisu v CES (o obě změny lze žádat současně).

S předměty, které byly vyřazeny ze sbírkové evidence, se dále nakládá podle obecně platných předpisů pro hospodaření s majetkem. Zůstanou-li tyto věci v majetku a užívání muzea (nebyly převedeny do jiných muzeí apod.) a nejsou-li převedeny do pomocné evidence příslušné podsbírký, musejí být dále evidovány v účetní evidenci majetku územního samosprávného celku dle zásad zákona o účetnictví.

Záznamy o vyřazení předmětu provede do sbírkové evidence správce CES. Správce CES současně trvale ukládá veškerou dokumentaci týkající se vyřazení předmětu.

11. Inventarizace sbírek

Inventarizace je prováděna na základě ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou MK ČR č. 275/2000 Sb. a dle ustanovení dalších prováděcích a metodických předpisů MK ČR. Postupy při inventarizaci upravují vnitřní předpisy, příkazem ředitele č. 141/2021 Režim zacházení se sbírkou a příkaz ředitele č. 122/2016, o jmenování komise pro inventarizace sbírky Oblastního muzea v Chomutově, p. o.

Inventarizace sbírky v období 2021–2025

Zákonná inventarizace bude realizována jak v rámci povinného 2. inventarizačního období 2013–2027, jež se týká 28 podsbírek, tak v rámci 1. inventarizačního období 2002–2022 a následně 2. inventarizačního období 2023–2043, kam

spadá podsbírka Archeologie. Inventarizace podsbírky Archeologie (pouze fondy Chomutov a Kadaň) je v současnosti na zhruba 74 %, v této inventarizaci není vůbec evidován fond Most.

Současně je prováděna také kompletní tzv. „předávací inventarizace sbírky“ na základě příkazu ředitele č. 127/2017 k provedení předávací inventarizace sbírky Oblastního muzea v Chomutově, p. o., ze dne 27. 9. 2017. Tato nemá legislativní oporu, a proto je prováděna v souladu se standardní inventarizací, dle zákonných inventarizačních období.

Inventarizace sbírky představuje kontrolu stavu evidence sbírkových předmětů a její porovnání s fyzickým stavem předmětu a jeho uložením. Z tohoto důvodu je inventarizace sbírek jedním z nejdůležitějších úkonů při správě sbírky muzejní povahy a její význam spočívá v komplexnosti a plynulosti této práce. Kurátoři podsbírek proto každoročně provádějí inventuru buď celé podsbírky, nebo její části, učiní o tom záznam, případně vyhotoví protokol o zjištěných nesrovnalostech.

12. Cíl koncepce: sbírka v roce 2025

Zkvalitnit podmínky pro uložení sbírkových předmětů

Nový muzejní depozitář včetně mobiliáře.

Úprava stávajících depozitářů včetně obnovy mobiliáře.

Zkvalitnění a systematizace akviziční činnosti, zvýšení vypovídací hodnoty sbírky

Podpora odborného personálu.

Odborné zhodnocení části podsbírek.

Rozšíření členů Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.

Zajištění finančních zdrojů na akvizice.

Museum

Plnohodnotné využití nového systému evidence sbírkových předmětů.

Nová expozice k 100. výročí otevření muzea veřejnosti

Vytěžit v maximální míře vlastní sbírku.

V souvislosti s plánováním nové expozice zaměřit pozornost na nové přístupy k interpretaci.

Vydat reprezentativní publikaci o historii instituce a vlastní sbírky.

13. Soukromá sbírka Praga

Mimo standardní rámec Koncepce sbírky muzejní povahy Oblastního muzea v Chomutově stojí pozice soukromé sbírky vozidel Praga. Krajský úřad Ústeckého kraje se zavázal ke zřízení muzea historických vozidel Praga a správa sbírky historických vozidel Praga a s ní souvisejících předmětů byla delegována na Oblastní muzeum v Chomutově. Dne 22. 6. 2020 se Praga stala součástí zřizovací listiny OMCV – ZÚK usnesení č. 054/30Z/2020 „15. Zřízení muzea historických vozidel Praga, správa sbírky historických vozidel Praga a s ní souvisejících předmětů dle Smlouvy o výpůjčce č. 19/SML2346/SoV/MAJ ze dne 10. 7. 2019 (ID v registru smluv č. 8902307), dodatek č. 29 ke zřizovací listině“.

Aktuálně je sbírka uložena v části průmyslového areálu (v hale a garážích ve Ctiborově ulici) a současně také v dalších provizorních objektech (v areálu v Údlících) z důvodu původně plánované revitalizace areálu ve Ctiborově ulici a rovněž v důsledku významného překročení prezentovaného a očekávaného rozsahu a celkového objemu sbírky. Protože je sbírka soukromý majetek, není možné jakékoliv její rozšiřování nebo zhodnocování z veřejných prostředků, a proto sbírka není detailněji zpracována v uvedené koncepci. Nicméně i elementární péče o sbírku generuje velké odborné, personální a finanční nároky, kterých nemůže za současného stavu organizace plnohodnotně dostát. Další kroky v projektu jsou strategickým rozhodnutím v rukách zřizovatele.

ZÁVĚR

Máme-li dostát všem uvedeným závazkům a zákonné povinnosti v ochraně a péči o svěšené sbírky muzejní povahy a zabránit její postupné degradaci a chátrání, které nemůže v dlouhodobé perspektivě dostatečně kompenzovat ani průběžná konzervace, ani prostředky vynakládané na restaurování, je nutné podniknout výše uvedené konkrétní kroky. Ty je však možné realizovat za jasně deklarované podpory ze strany zřizovatele. A tím není míněna podpora formální, ale skutečná, na které lze stavět jak koncepci, tak její reálné naplňování. Podaří-li se pak za tak krátké období uvedené úkoly naplnit alespoň z části, bude to velký posun vpřed pro celou muzejní sbírku.

V Chomutově dne 30. 10. 2020

Mgr. Markéta Prontekerová